NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
2021. DECEMBER

bONUM PUBLICUM

Planet Budapest 2021 46

A Rendészettudományi Kar Napja 16

NAV – VONZÓ PÁLYA A FIATALOK SZÁMÁRA 6

interjú Bakai Kristóf pénzügyőr dandártábornok szakfőigazgatóval

Jelen kötet nemcsak a magyar honvédtisztképzés otthonának, a Ludovika Akadémia eszményének és az intézménynek otthont adó épületnek és környezetének történetét meséli el imponáló részletességgel, hanem mindezt bele is ágyazza a katonai nevelés birodalmi, majd kifejezetten magyar tanítás- és neveléstörténetébe, e gazdag és roppant fontos terület változásainak majd három évszázadot végigkísérő, adat- és gondolatgazdag, de az emberi arcokat is láttató, érzékeltető panorámájába.

Részlet Csorba László előszavából

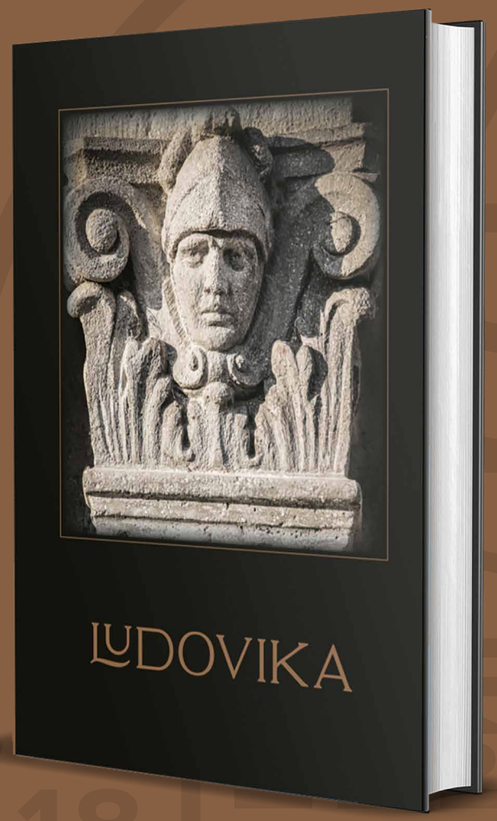

Megjelent!

Ludovika Könyvesbolt
Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Oktatási Központ
1083 Budapest, Üllői út 82.
+36 1 432 9000/ 20 444-es mellék
vasarlas@ludovika.hu

Nyitvatartás: hétfőtől csütörtökig: 7.30–16.00-ig,
pénteken: 7.30–13.30-ig
webshop.ludovika.hu
Ludovika Egyetemi Kiadó

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
LUDOVIKA

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Megtartotta nyílt napját az NKE

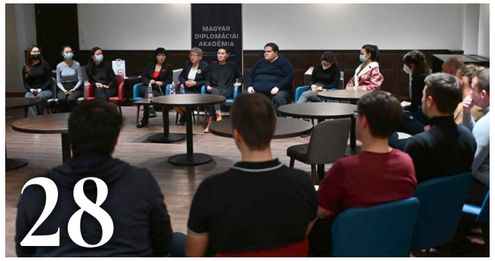

Kötetlen szakmai estek diplomatáknak

A magyar diplomácia napja

A KARÁCSONY MISZTÉRIUMA

A keresztény kultúrkör egyik legfontosabb ünnepe a karácsony: igazi családi ünnepként elhozza a szeretet és békesség gondolatát a szívekbe. Mostanra azonban az ünnepség misztériuma és a kereskedők karácsonya elvált egymástól. A vallásos emberek számára ez az időszak az ünnepre való lelki felkészülésről szól, míg mások rohanással, vásárlással töltik, és csupán *„csak úgy beesnek”* a karácsonyfa alá. Az adventi-karácsonyi ünnepkörről Jákob János dandártábornok, protestáns tábori püspökkel beszélgettünk. Az egykori ludovikás növendékek számára is meghatározó élmény volt az adventi készülődés. Akkoriban a december *Mikulás-ünnepéllyel* kezdődött, ahol tréfás előadások után táncmulatsággal töltötték az estét. A karácsony esti bajtársi vacsorának a növendékek étkezdéje adott otthont; a főépület dísztermében felállított karácsonyfánál pedig – a tiszti és tanári karral összegyűlve – kezdetét vette az ajándékozás. Az egykori Akadémia ünnepi hangulatát megidézve, most átszellemülve sétálhatunk a díszbe borult Ludovika Campuson, ahol égősorral ékesített fák vezetnek bennünket a Campus téren feldíszített hat méter magas karácsonyfához, illetve egy fényfüzérrel kivilágított rendőrautóhoz. Az esti fények között csendesedjünk el egy pillanatra, és mindannyian adjunk hálát!
A magazin szerkesztőségének nevében áldott, békés karácsonyt, és sikerekben gazdag, boldog új évet kívánok olvasóinknak!

Szilágyi Dénes *főszerkesztő*

TARTALOM 2021. DECEMBER

02 MOZAIK
06 NAV – A GAZDASÁG DIGITALIZÁLÁSÁNAK MOTORJA
11 MEGTARTOTTA KÖZPONTI NYÍLT NAPJÁT AZ NKE
14 AZ EGYETEM FELADATA AZ IGAZSÁG KERESÉSE
16 A RENDÉSZETTUDOMÁNYI KAR NAPJA
20 A GYAKORLATIAS KÉPZÉSÉ A JÖVŐ
22 TŐZSDEPIACI FELFUTÁS ÉS KRIPTODEVIZALÁZ – KÖZEL A CSÚCSPONT?
24 ÚJ EGYÜTTMŰKÖDÉSEKET KÍVÁN A ROMLÓ BIZTONSÁGI KÖRNYEZET
26 IDŐJÁRÁS-ELŐREJELZÉS DRÓNOKKAL DRÓNOKNAK
28 KÜLÜGYI KLUB: KÖTETLEN SZAKMAI ESTEK LEENDŐ DIPLOMATÁKNAK
30 ADÓSPÁRTI A MAGYAR HITELMORATÓRIUM
32 A MAGYAR DIPLOMÁCIA NAPJA
35 A DIPLOMÁCIA MINDENNAPJAI
36 EURÓPA A NÉMET ÉS A FRANCIA VÁLASZTÁSOK KÖZÖTT
38 VÁLSÁG EGYKOR ÉS MA – FÓKUSZBAN A BALKÁN-RÉGIÓ
40 A MAGYAR KÜLPOLITIKA KÉRDÉSEI
42 „A HELYZET DRÁMAI, A FORGATÓKÖNYVET MI ÍRJUK!”
44 CSAPADÉKVÍZ – A VÍZ, AMELLYEL GAZDÁLKODNI LEHET ÉS KELL!
46 PLANET – FEJLŐDÉS VAGY FENNTARTHATÓSÁG? MINDKETTŐ!
50 NE KEVERJÜK AZ ÜNNEPET A HÉTKÖZNAPOKKAL!
52 KARÁCSONY A LUDOVIKÁN
54 KATONASZENTEK: SZENT BORBÁLA – DECEMBER 4.
55 LUDOVIKA: A HELY SZELLEME ÉS TÖRTÉNETE
56 KINEVELNI A TUDOMÁNYOS ÉLET GÓLSZERZŐIT

MOZAIK

Jelentős kutatás-fejlesztési források érkeznek az egyetemre

A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal döntése alapján a 2022-ben induló Tématerületi Kiválósági Program keretében jelentős támogatásokat biztosít a Nemzeti Közszolgálati Egyetem számára. Az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara Alkalmazott katonai műszaki, had- és társadalomtudományi kutatások a nemzetvédelem, nemzetbiztonság területén című pályázata 1 971 943 800 forint támogatást, a Rendészettudományi Kar által benyújtott A XXI. századi biztonsági kihívások nemzetbiztonsági hangsúlyai című pályázat 570 000 000 forint támogatást nyert el. Az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kara a Fenntartható államkormányzás és innovatív közszolgáltatások elnevezésű pályázata 999 000 000 forint támogatásban részesült. A pályázatokat az érintett karok, a Fejlesztési Igazgatóság és a Gazdasági Hivatal munkatársai állították össze.

Hazatértek John Lukacs személyes tárgyai

„John Lukacs a diktatúrák elől menekült az Egyesült Államokba. Történész volt, és bár nem élt idehaza, nála jobban valójában kevesen érezték és értették a 20. század és a korai 21. század magyar és európai történelmét. Az ő nevéhez kötődik a bölcsesség" – fogalmazott Orbán Balázs miniszterhelyettes, parlamenti és stratégiai államtitkár a történész emlékkiállításának ünnepélyes megnyitóján és a nevét viselő társalgó avatásán a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Ludovika Szárnyépületében. „John Lukacs történészi munkája felért a nagy elődökhöz, nem csupán leírni, hanem megérteni és jó értelemben véve megírni akarta a kort, amelyet vizsgált." A miniszterhelyettes hozzátette: „Kötelességünknek tartottuk, hogy Lukacs örökségét és szellemét megőrizzük az utókornak, és ezért döntöttünk úgy, hogy örökségét hazaszállíttatjuk, és méltó módon kiállítjuk. Ezért van ez a kiállítás a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen a legjobb helyen, mert ezen az egyetemen kiemeljük és példaként állítjuk a legkiválóbbakat közülünk, hogy tehetségükkel szolgálhassák az állam, a nemzet és a nép ügyét." Koltay András rektor megnyitóbeszédében hangsúlyozta: bár John Lukacsnak nem volt kötődése a Nemzeti Közszolgálati Egyetemhez, illetve jogelőd intézményeihez, személyisége teljes mértékben beleillik az egyetem értékrendjébe. „Éppen ezért a személyes tárgyait az egyetem megőrzi és bárki számára hozzáférhetővé teszi, ugyanis az intézmény büszke arra, hogy ezek őrzői lehet." Koltay András köszöntőjét a történész Isten velem című önéletrajzi könyvének egyik idézetével zárta: „A hála az mindig a múltból fakad. Hálás vagyok a múltért, az én múltamért, benne azokkal, akik szerettek, s akiket szerettem. Mindezeken túl: örök hálám Istennek a múltamért és a jelenemért."

NKE-s oktatók munkáját díjazták

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem négy oktatója is díjat vehetett át az Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT) 35. Országos Tudományos Diákköri Konferenciájának (OTDK) záróünnepségén a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében. A rendezvényen a legkiemelkedőbb eredményeket elérő ötvenegy fiatal tudós, valamint a tudományos diákköri tevékenységet elkötelezetten és eredményesen támogató ötvenhét oktató, kutató munkáját ismerte el kitüntetéssel az OTDT. Az NKE oktatói közül Remek Éva, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszékének docense és Sallai János r. ezredes, a Rendészettudományi Kar Rendészetelméleti és -történeti Tanszékének tanszékvezetője Mestertanár Aranyérem kitüntetésben részesült. Pro Scientia oklevelet kapott Orbán Endre, az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Európai Köz- és Magánjogi Tanszékének adjunktusa, valamint Németh András alezredes, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Elektronikai Hadviselés Tanszékének tanszékvezetője, a Pro Scientia Aranyérmet elnyerő hallgatói tudományos tevékenységének támogatásáért részesült elismerésben.

Koltay András a Médiahatóság új elnöke

Áder János köztársasági elnök – Orbán Viktor miniszterelnök javaslatára – Koltay Andrást, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) korábbi rektorát nevezte ki a Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság (NMHH) elnökének: kilenc évre szóló kinevezését december 4-én, a Sándor-palotában rendezett ünnepségen vehette át. Koltay András ezt megelőzően, december 3-i hatállyal mondott le rektori tisztségéről; az egyetemet utódja kinevezéséig Christián László rendőr dandártábornok vezeti mint a rektor jogköreit gyakorló, Fenntartó által kijelölt rektorhelyettes. Koltay András távozását követően továbbra is az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar oktatója marad. Változás történt a Rektori Hivatal vezetésében is: Szalontainé Czettisch Barbara főtitkár december 4-i távozását követően Diószegi Péter korábbi főtitkárhelyettes látja el feladatait.

Családpolitika Magyarországon

„Nekünk, magyaroknak nagyon fontos a család, alapvetően családbarát nemzet vagyunk, mindannyiunk számára meghatározó, milyen családból érkezünk!” – hangsúlyozta Novák Katalin, családokért felelős tárca nélküli miniszter a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen tartott előadásában. Magyarország családpolitikáját a Kahoot! nevű applikáció segítségével, interaktív, játék alapú tanóra keretében mutatta be a hallgatóknak. A miniszter beszélt az Európai Unió tagállamaira és más földrészekre jellemző népességszám-változások lehetséges kimeneteleiről. A demográfiai mutatók után szólt Magyarország elmúlt negyven évének demográfiai tendenciáiról és összefüggéseiről. Hallgatói kérdésre válaszolva Novák Katalin elmondta: a hazai családpolitikai rendszer egyedi, ugyanakkor kialakításában más országok mintáit is figyelembe vették. A hazai családpolitika leginkább a francia és skandináv modellre hasonlít, de hangsúlyozta, hogy a különböző külföldi modelleket a magyar valóságra szabták. Hozzátette: a magyar családpolitikát nem csupán európai viszonylatban tartják figyelemre méltónak; rendszeresen kapnak megkereséseket a kontinensen túlról is a konkrétumok után érdeklődve..

Gólyabál 2021

Egy év után közel ezren ünnepeltek a gólyákkal együtt a Groupama Arénában megrendezett egyetemi gólyabálon. Az elsőévesek tiszteletére tartott eseményen pohárköszöntőt mondott Koltay András rektor és Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter.
Az est bálkirálynői és bálkirályi címét az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar elsőéves hallgatói, Peresztegi Vanessza és Mike Márk nyerték el.
Koltay András köszöntőjében a helyszínül szolgáló Groupama Aréna kapcsán párhuzamot vont a Ferencvárosi Torna Club megalapítása és a Ludovika Akadémia közösségi erővel történő létrehozása között. „Az 1890-es években néhány kispolgár úgy döntött, hogy a város szélén futballklubot alapít. Vonalakat festettek fel a mezőn, amelyekből pálya lett, később pedig stadion is épült; ma pedig itt állunk egy európai színvonalú létesítményben.” Ha kicsit arrébb tekintünk, egyetemünk otthonára, a Ludovika Campuson is tetten érhető hasonló közösségi siker. „Elképesztő teljesítmény volt az 1830-as években küzdeni a magyar nyelvű tisztképzésért, jövőre pedig már százötven éve lesz, hogy ez a képzés megindulhatott.” A Ludovika Campus olyan modern, 21. századi campus, amely Európa bármely városában megállná a helyét. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem az elmúlt években hatalmas fejlődésen ment keresztül – jelentette ki Gulyás Gergely, Miniszterelnökséget vezető miniszter. „Az egyetem nyújtotta lehetőségek korlátlanok, a Ludovika infrastrukturálisan az ország egyik legjobb campusa, és az itt megszerezhető tudás az egyik legkiválóbb azok számára, akik a magyar állam működése iránt érdeklődnek, és országuk jövőjét szeretnék alakítani.” A vacsora után a résztvevők – az esemény fénypontjának számító – elsőévesek keringőjét tekinthették meg, majd az ezt követő parti sztárfellépőivel Dzsúdlóval, Andróval és MRKK-val bulizhattak hajnalig.

Kormányzás és nemzetstratégia

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem vendége volt Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter. A miniszter betekintést engedett a kormányzati tevékenység alapjaiba és a kormányzat működésével kapcsolatos legfontosabb összefüggésekbe. Gulyás Gergely értékelte az elmúlt tíz év kormányzati munkáját és összefoglalta a hazai nemzetstratégia aktuális kérdéseit, de beszélt arról is, mit kell tenni ahhoz, hogy Magyarország még jobban szerepeljen a legjobban kormányzott országok versenyében. Felidézte az elmúlt időszak azonnali beavatkozást igénylő helyzeteit, és az azokra való gyors és hatékony kormányzati reagálást a vörösiszap-katasztrófától a koronavírus-járványig.
A hallgatói kérdésekre reagálva kifejtette, milyen lehetőségek várják a leendő közigazgatási szakembereket. „Célunk, hogy fényes jövőt biztosítsunk a központi és területi közigazgatásban tevékenykedő szakemberek számára a közszolgálati életpálya megteremtésével, a teljesítményelv érvényesítésével és versenyképes bérekkel. Mind az országos hatáskörű szervekben, minisztériumokban, mind a területi közigazgatásban ez az áramvonalas közszolgálati kar képes biztosítani az ország stabilitását” – mutatott rá. Hangsúlyozta: a közigazgatási döntéshozatalban nem egyszerűen jól képzett, hozzáértő emberekre van szükség, hanem olyan széles horizonttal és teljes rálátással rendelkező komplex, rendszerszintű gondolkodásra, amely nem korlátozódik kizárólag egy-egy ágazat logikájára és érdekeire.

Az ÁNTK vendége volt Reinhard Merkel professzor

Az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar vendége volt Professzor Reinhard Merkel, a Hamburgi Egyetem professor emeritusa. A nemzetközi ismertségnek örvendő professzor a német kormány előterjesztése alapján a Német Etika Tanács tagja, továbbá részt vesz a Hálózat a Tudományos Szabadságért mozgalom munkájában.
A főleg büntetőjoggal és jogfilozófiával foglalkozó tudós leginkább bioetikai kutatásairól ismert. A vendég Deli Gergellyel, a kar dékánjával a német tudományos kapcsolatok bővítésének lehetőségeiről folytatott eszmecserét.

A tudomány kapujában

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Doktorandusz Önkormányzata – a Magyar tudomány ünnepe sorozathoz kapcsolódva – tizedik alkalommal rendezte meg A Haza Szolgálatában című konferenciát, és az ehhez kapcsolódó Tudomány Kapujában poszterversenyt. A kiállítást Csikány Tamás dandártábornok, az egyetem tudományos rektorhelyettese, valamint Szenes Zoltán professzor emeritus, a Magyar Hadtudományi Társaság elnöke nyitotta meg, akik hangsúlyozták a konferencia nemzetközi jellegét, és hogy a rendezvény elsősorban a doktoranduszok számára nyújt publikációs lehetőséget az absztraktköteten kívül. A konferencián összesen tizenegy szekcióban (kilenc magyar vagy kétnyelvű és két angol nyelvű szekció) hetven előadást mutattak be. A szekciómunkát egyetemünk oktatói és kutatói vezették. Az esemény lehetőséget adott a szakmai tapasztalatok cseréjére, és teret adott a legtehetségesebb alap- és mesterszakos hallgatók számára, hogy bemutathassák kutatásaik eredményeit, olyan aktuális témákról, mint az autonóm járművek kiberbiztonsági kihívásai, az álhírek és mémek kapcsolata a Covid-19-járvány idején, vagy a kríziskommunikáció aspektusai a Magyar Honvédségben.

NAV – A gazdaság digitalizálásának motorja

A koronavírus-járvány közel két éve határozza meg életünket. A pandémia kezdetén rövid idő alatt – kivétel nélkül szinte – minden közigazgatási szerv, korábban nem tapasztalt mennyiségű feladattal szembesült. Nem volt ez másként a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) esetében sem: visszaállított határellenőrzés, karanténmegfigyelések és átalakuló csempészet. A hatóság azonban még ebben, a kihívásokkal teli környezetben is tudott digitális újdonságokkal szolgálni a lakosság számára. A közelmúltban dandártábornokká kinevezett Bakai Kristóf Péterrel, a NAV vámszakmai szakfőigazgatójával beszélgettünk.

● Miben változtak a NAV feladatai az elmúlt időszakban?

A pandémiás időszak sok tekintetben nagy kihívás volt a szervezet számára. A járvány számos területen érintette a hivatal munkáját: adóztatási, végrehajtási, vámszakmai és egyéb területeken is. Kifejezetten éreztük a hatását a vámeljárások rendszerében, hiszen 2020 elején az Európai Bizottság a vámmentességi rendelet alapján úgy döntött, hogy a koronavírussal szembeni védekezéshez felhasználható termékeket, bizonyos feltételekkel, vám- és áfamentesen lehet szabad forgalomba bocsátani. Ebben az időszakban nagyon sok ilyen eljárást folytattunk le úgy, hogy a gyors áruvizsgálattal a felmerülő termékbiztonsági kockázatokat is kezeltük és eljárásaink nem okoztak késedelmet a védekezéshez szükséges eszközök logisztikájában.

A külkereskedelmi áruforgalom nem esett vissza jelentősen, ami nem csupán a légi forgalomra volt igaz, hanem a közúti és vasúti forgalomra is. A vámellenőrzéseket végző kollégáink védelme érdekében külön szabályokat hoztunk, hiszen a kezdeti időszakban nem tudtuk pontosan, hogy a vírus meddig életképes különböző felületeken – például nejloncsomagolásokon, papírdobozok felületén. Azonban idővel a kezdeti bizonytalanság megszűnt, és szabályozott, biztonságos környezetben tudtuk az áruforgalmat ellenőrizni.

A pandémia alatt részt vettünk a karanténintézkedések ellenőrzésében is. Az állampolgárok életének megóvása, a közrend, közbiztonság fenntartása érdekében szükségessé vált, hogy a NAV pénzügyőrei a Rendőrséggel együtt teljesítsenek szolgálatot. Ezzel a legjobb tudásunk szerint részt vállaltunk olyan tevékenységekben is, amelyek nem tartoznak a NAV alapfeladatai közé, és ez jelentős többletterhet rótt az állományra.

● A járvány egyik első intézkedéseként több ország korlátozta határain a személy- és áruforgalmat.

Így volt ez hazánkban is. Kollégáink részt vettek a belső határokon visszaállított határforgalom-ellenőrzésben. Mivel tavaly januárban a legnagyobb kockázatot a határforgalmat ellenőrző állomány esetében azonosítottuk, elrendeltük a végrehajtó állomány ellátását védőeszközökkel. Kötelező maszk- és kesztyűhasználatot, valamit kézfertőtlenítést írtunk elő.

● Milyen hatással voltak a járványügyi korlátozások a csempészetre?

A csempészetnek hullámzó a dinamikája, amely leginkább az ukrán határon zajló cigarettacsempészet esetében figyelhető meg. Amikor bezártak a kis határátkelők, és lecsökkent a nagy határátkelőhelyek személyforgalma, a csempészek számára két lehetőség maradt: a teherforgalom – amit még szigorúbban ellenőrzünk –, illetve a zöldhatár. Ebben az időszakban megnőtt a csempészek zöldhatáros aktivitása. Amikor idén újra megnyíltak a határok, a jogsértők egy része visszaszivárgott az átkelőkre. »

Bakai Kristóf Péter pénzügyőr dandártábornok, a NAV vámszakmai szakfőigazgatója

A Rendészettudományi Kar másodéves hallgatói az egyetem Oktatási Központjában

● **Előfordult nagyobb fogás az elmúlt időszakban?**

Több jelentős, csempészettcigaretta-fogás is volt belterületen. A dohánytermék egyszerre nagy tömegben behozott csempészáru, nagy hasznot tudnak realizálni rajta a szervezett bűnözői körök. Nemrég volt is rá példa, hogy – történelmi léptékben is – nagy mennyiséget fogtunk a Dunán, só közé rejtve, egy uszályon. A NAV pénzügyőrei 2,8 millió doboz adózatlan cigarettát foglaltak le, amelynek értéke csaknem 5,5 milliárd forint. A hajók átvizsgálása nem könnyű feladat, hiszen általában nagy mennyiségű, ömlesztett árut visznek. Vasúton már tudunk röntgent alkalmazni a vagonokon: van belőle Eperjeskén, épül egy Záhonyban, és tervezünk egyet a Budapest–Belgrád vasútvonalra, Kelebiára is. A röntgenberendezés a közúton és kötött pályán zajló kereskedelem ellenőrzésében nagy biztonsággal működik, de hajók esetében más megoldásra lesz szükség.

● **A járvány következtében új lökést kapott a digitalizáció. Hogyan teljesítettek a NAV digitális platformjai?**

A hivatal eddig is magas szinten digitalizált állami szerv volt, és ez a szolgáltatáscsomag jól vizsgázott a koronavírus-járvány ideje alatt is. A NAV élen jár a digitalizációban, és ez nem pusztán gazdaságpolitikai szlogen. A gazdaság digitalizálásának motorjaként, elsők között vagyunk az ügyfél és a hivatal közötti kapcsolat elektronikus megoldásaiban. A vámterület esetében ez az eljárások több mint 99 százalékában maradéktalanul teljesül. Az adatok elektronikusan érkeznek, és elektronikusan adjuk ki a határozatokat is. Úgy gondolom, nem csupán ügyfeleink előtt, hanem munkáltatóként is jól teljesítettünk. Bár a szolgálatteljesítés nem tartozik az otthon végezhető munkák közé a vámszakmai és a rendészeti szakterületen, a hivatal egészét tekintve voltak olyan időszakok, amikor egyszerre több ezer kolléga dolgozott otthonról, ami nemcsak a feladatszervezésben, hanem az informatikánkban is új szituációt teremtett.

● **A vámszakma kimondott küldetése, hogy a jogszerű kereskedelem könnyítésével és hatékony vámellenőrzésekkel teremtsen egyensúlyt. Ez hogyan valósul meg a gyakorlatban?**

A vámeljárások során az áruk 5-6 százaléka megy át vámellenőrzésen. Ennek a mennyiségnek nagyjából a felét teszi ki a fizikai áruvizsgálat. A többi szállítmány vámellenőrzés nélkül, de kockázatelemzés mellett kerül szabad forgalomba. A nagyvállalatok megbízható logisztikai és számviteli rendszereit gyakran ellenőrizzük, így ezek nem hordoznak magukban nagy kockázatot, folyamataik átláthatók és ellenőrzöttek. Részükre, akár engedélyezett gazdálkodói (AEO) státuszt is biztosítunk, ha ezt kérik, és a feltételeknek megfelelnek. A NAV érzékeny kockázatelemzési rendszert működtet, amely a vámeljárások közül rámutat arra az 5-6 százalékra, amelyet vizsgálni érdemes. Ez a gépi tanuláson alapuló rendszer a vámügyi és adóügyi kockázatokat együtt képes elemezni. A rendszer folyamatos fejlesztésével a szervezet ellenőrzései precízebben fókuszálhatók. Emellett természetesen szükség van véletlenszerű vámellenőrzésekre is, amelyek célpontját a kockázatelemzési rendszer algoritmusai vagy emberi döntés alapján választjuk ki, előre meghatározott kvótának megfelelően.

● **Idén júliustól gyökeresen megváltozott az Európai Unión kívülről érkező küldemények vámeljárása. Mi a változás lényege, és mi hívta életre a módosítást?**

Az intézkedés oka alapvetően nem a vám beszedése, hiszen ezen küldemények – ha értékük a 150 eurót nem haladja meg – alapvetően továbbra is vámmentesen érkeznek az Európai Unió területére. Az új előírások szerinti vámeljárást az unió áfairányelvének módosítása tette kötelezővé, hiszen az importhoz kapcsolódó áfát a vámeljárásban kell beszednünk. Júliusig a harmadik országbeli kereskedők versenyelőnyt élveztek, hiszen huszonkét euró értékig nem kellett sem vámot, sem áfát fizetniük. Jelenleg – a huszonkét eurós határt eltörölve – minden, harmadik országból érkező csomag áfaköteles. Az áfairányelv módosítása nem csupán a harmadik országokra vonatkozik, hanem az unión belül is létrehoz egy rendszert, amelyben a webshopnak a vásárló állama szerinti áfát kell felszámítania, amelyet utána a szállítási cím szerinti ország adóhatóságának kell megfizetni. A módosítással az unión belüli vállalkozásokkal szembeni, harmadik országbeli versenyelőny megszüntetése volt az alapvető cél.

● **Látszódik átrendeződés a korai tapasztalatok alapján?**

Nehéz ezt megválaszolni. Ezt megelőzően a huszonkét euró értéken aluli küldeményekre nem kellett külön írásos vámáru-nyilatkozatot benyújtani (elég volt azt a küldeményen feltüntetni) – tehát ezek a küldemények a NAV rendszerében nem jelentek meg –, így csupán becsléseink vannak. Jelenleg már minden elhanyagolható értékű (a belső értékük a 150 eurót nem haladja meg) küldemény csökkentett adattartalmú vámáru-nyilatkozattal szerepel a nyilvántartásunkban, amelyen többek között szerepel a feladó, a címzett, a küldemény értéke és a tarifaszám. Ha számszerűleg vizsgáljuk ezeket, az első három hónapban (júliustól szeptemberig) 6,5 millió vámáru-nyilatkozat készült, amely adatot összehasonlíthatjuk a normál kereskedelmi forgalomra elvégzett vámkezelések éves, átlagos 800 ezres számával. A közelmúltban létrehoztunk egy ehhez kapcsolódó, új alkalmazást – az eVÁM-ot –, így nem csupán az automatikus vámáru-nyilatkozatokat feldolgozó rendszerünk újult meg, de a természetes személyek részére ügyfélbarát felületet is biztosítunk a nyilatkozatok webes beadására. Az új rendszer megbízható működésének köszönhetően kijelenthető, hogy a Budapest Airport által kiép tett infrastruktúrán Magyarország, a Kínából légi úton érkező e-kereskedelmi csomagok regionális »

elosztóközpontjává vált: vagyis a harmadik országból érkező küldemények nálunk lépnek be az unió területére, és egy jelentős része innen már vámkezelve megy tovább más uniós tagállamokba.

● **A közeljövőben várható hasonló mértékű változás más területen is?**

A lakosságot érintően nem, azonban sok fejlesztés van folyamatban vámterületen. Létezik egy többéves váminformatikai fejlesztési keretterv, amelyet az EU-val együtt alkotnak és valósítanak meg a tagállamok. Ebben sok feladatunk van. De ez elsősorban azt a pár tízezres vagy százezres ügyfélkört érinti, akik külkereskedelemben vesznek részt, nem pedig a lakosságot.

● **Több mint tíz éve tölt be különböző vezetői pozíciókat a NAV-nál. Hogyan jutott el a Nemzeti Közszolgálati Egyetem egyik jogelőd intézményéből a szakfőigazgatói székig?**

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Karán határőr szakon végeztem, amely akkoriban a jelenlegi dékán, Kovács Gábor rendőr dandártábornok vezetése alatt működött. Szerettem Szentendrére járni, ahol nagyon jó közösség része lehettem. Az itt kapott vezetői felkészítés messzemenőkig kielégíti azt az igényt, amit ma a közigazgatás támaszt a vezetőivel szemben. Ezt követően – szintén itt – elvégeztem a biztonság- és védelempolitika mesterszakot, főként nemzetközi téren szélesítette látókörömet. Ezt a tudást kamatoztatva több éven keresztül vezettem a hivatal Nemzetközi Főosztályát, majd később, 2018-ban kértek fel vámszakmai szakfőigazgatónak. Idén, az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékének ünnepén pedig dandártábornokká léptettek elő; nagy elismerés nem csupán számomra, hanem a szakterület és munkatársaim számára is; csapatmunka eredménye.

● **Mire emlékszik vissza szívesen egyetemi éveiből?**

A futópályára és arra a gondoskodó és emberséges hozzáállásra, ahogy a Testnevelési Intézet állt egy nem feltétlenül rossz képességű hallgató fizikai felkészítéséhez. Nagyon sok energiát fektettem abba, hogy kettesem legyen testnevelésből…

● **Nemrég ünnepelte harmincéves fennállását a Rendészettudományi Kar Vám- és Pénzügyőri Tanszéke. Mit gondol a képzésről?**

Egy szakma életében fontos pillanat, amikor a vállalati tanfolyamokon túllépve bekerül akár a szakképzés, akár a felsőoktatás rendszerébe, tudományos teret nyitva maga előtt. A rendőrök kicsit előttünk járnak ebben, de harminc évvel ezelőtt a vám- és pénzügyőri szakma is kilépett erre a tudományos porondra. A vámhatósághoz és alapvetően a NAV-hoz sem túlnyomórészt a Nemzeti Közszolgálati Egyetemről (NKE) jönnek munkavállalók, hanem a felsőoktatás teljes spektrumából. Sokrétű, szerteágazó hivatalunk munkatársainak nagy része nem egyenruhás: tizenhétezren dolgozunk itt, közülünk körülbelül háromezer-nyolcszáz hivatásos van, amiből kétezer-hétszázan az általam vezetett szakterülethez tartoznak. A hivatalban különböző küldetéseket valósítunk meg: más a küldetése a szervezett adócsaláson dolgozó nyomozótisztünknek, más a határon kamionokat ellenőrző vámtisztnek, a végrehajtóknak és az adóügyi ügyfélszolgálati munkatársaknak. A vámigazgatási és rendészeti szakterületen nagyon elégedettek vagyunk az NKE-n végzett hallgatók felkészültségével, hiszen ők a közigazgatást más szemszögből látják, mint a civil egyetemekről érkezett munkatársaink.

● **Hogyan tudjuk felkészíteni hallgatóinkat a következő harminc évre?**

Öntanuló és önfejlesztő rendszerekkel, ebben tanszékünk élen jár. Nem csupán megvalósítja a megrendelői elvárásokat, de tudományos műhelyként kutat is. Az egész rendszer kulcsszereplője az ember; a fiatal generációkkal pedig teljesen más megközelítésben kell foglalkozni, hogy közép- vagy hosszú távon a köz szolgálatában tartsuk őket. Tanszékünk aktív szerepet vállal abban, hogy a NAV ne váljon elöregedő céggé, és vonzó legyen a fiatalok számára.

● **Nemcsak a munkában, hanem szabadidejében is a közt szolgálja. A Budapesti Önkéntes Mentőszervezet és a Közép-Budai Önkéntes Polgári Védelmi Egyesület elnökeként is tevékenykedik.**

2004-ben hoztunk létre egy önkéntes polgári védelmi egyesületet a XII. kerületben, kifejezetten a polgári védelem mint humanitárius feladatrendszer megvalósítására. Évekkel később a fővárosi katasztrófavédelem igazgatója felkért egy budapesti szervezet megalakítására, azzal a céllal, hogy szervezzük rendszerbe a sokszereplős önkéntes mentést. A Budapest Önkéntes Mentőszervezet hat éve működik, és mára az ország legjelentősebb önkéntes mentőszervezetévé vált. Nagyjából negyven tagszervezetünk van, akik munkáját fővárosi szinten koordináljuk. Ez nem egyszerű feladat: az önkéntes tűzoltóktól, a vízimentőkön keresztül, a kötéltechnikai mentőkön, keresőkutyásokon át, sokféle önkéntes mentő dolgozik velünk. A szervezet elnökeként szoros kapcsolatot ápolok a NKE Katasztrófavédelmi Intézetében működő Önkéntes Katasztrófavédelmi Szolgálattal, ami jelentős értéket képvisel egyesületünkben. Az egyetem hallgatóinak részvétele az egyesület munkájában két okból fontos: szolgálatuk által betekintést nyernek az önkéntesek életébe, másrészt jelenlétükkel tovább erősödik a Budapest Mentőszervezet, aminek köszönhetően a főváros katasztrófák elleni védelme erősebb lett.

Szerző és fotó: Szilágyi Dénes

Megtartotta központi nyílt napját az NKE

Hibrid formában tartotta meg őszi, központi nyílt napját a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE). A továbbtanulás előtt álló diákok, az online és jelenléti esemény alkalmával megismerkedhettek az intézmény által nyújtott képzésekkel. A rendezvény megnyitóját követően különböző beszélgetéseket és előadásokat tartottak, ahol nem csupán az egyetem oktatói és vezetői, hanem a hallgatói is nagy szerepet kaptak.

Az idén tizedik évfordulóját ünneplő egyetem rektora, Koltay András, köszöntőjében kiemelte: egyetemünk sokkal régebbi múltra tekint vissza, ugyanis jövőre ünnepeljük a magyar nyelvű államigazgatási képzés százötvenedik évfordulóját. A rektor kitért arra, hogy a tízes szám jelenleg más szempontból is fontos az egyetem számára, ugyanis az NKE, az idei – HVG által összeállított – országos felvételi rangsorban a tizedik helyet foglalja el. Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a legtöbb képzés mégis első helyen áll, hiszen a Rendészettudományi Kar (RTK), a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar (HHK) és az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar több képzésén is az országban egyedüliként tanulhatnak ezeken a szakokon. *„Az NKE-re való jelentkezés többletelköteleződést jelent […]; aki ide jelentkezik, kitűnik majd generációja tagjai közül, hiszen van benne egy olyan lelki többlet, erkölcsi megközelítés, ami ide tereli őt.”* »

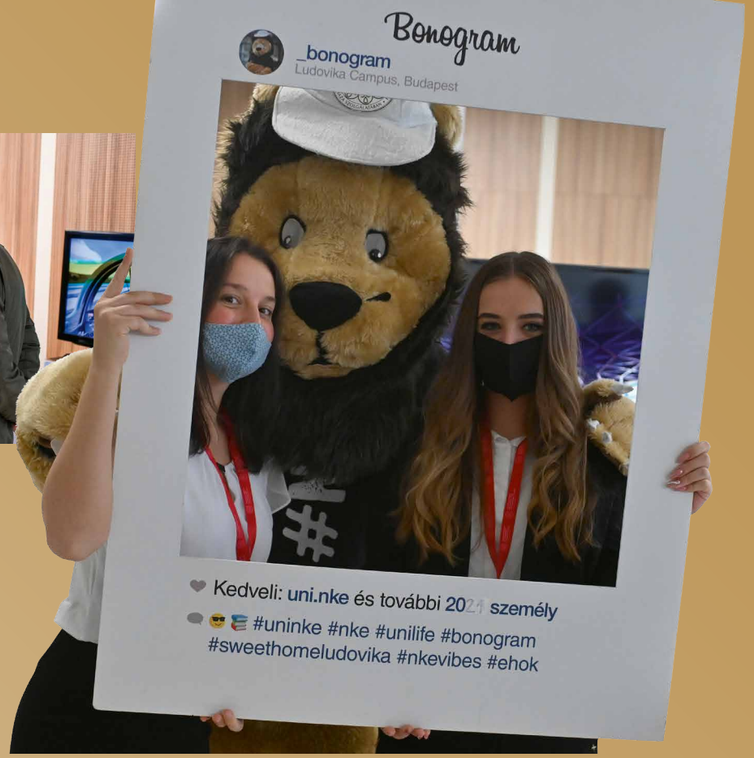

Számos olyan program működik az egyetemen, amelyre az oklevél megszerzését követően lehet jelentkezni: *„diplomatákat képzünk a Magyar Diplomáciai Akadémián, európai uniós tisztviselőket a Nemzetek Európája Karrierprogram keretében, egy speciális, több egyetemről érkező hallgatókat befogadó tehetséggondozó műhelyünk működik Ludovika Collegium néven, de számos szakirányú továbbképzésünk, mesterszakjaink, illetve négy doktori iskolánk van”* – ismertette az intézmény nyújtotta lehetőségeket Koltay András. A külföldön részképzést folytató hallgatók számában is élvonalban vagyunk a magyar egyetemek között, tehát arányaiban az NKE-ről mennek a legtöbben külföldi egyetemekre tanulni. A rektor szerint vonzó tényező az egyetem otthonául szolgáló Ludovika Campus is, ahol a hallgatók nem csupán tanulhatnak, hanem – köszönhetően az egyetemi sportlétesítményeknek – szabadidejüket is aktívan tölthetik. Koltay András hangsúlyozta: *„Mindenki, aki a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen végez, egy éven belül elhelyezkedik a munkaerőpiacon, de kezdő fizetések szempontjából is élen jár az egyetem.”* Az egyetemválasztás előtt álló diákok számára az NKE a legjobb választás, ha *„nem csupán tanulni, hanem élményeket szerezni is szeretnének”*.

Az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar dékánja köszöntőjében arra buzdította az egyetem iránt érdeklődő középiskolásokat, hogy legyenek realisták, és merjenek nagyot álmodni. Deli Gergely úgy fogalmazott: *„mi vagyunk az az egyetem, amelyik a legtöbbet adhatja hallgatóinak”* – mindezt a tanárok motiváltságával és a hallgatókkal való közvetlen kapcsolat létrehozásával indokolta. Ennek a közvetlenségnek nem csupán a kiscsoportos órák és az egyéni odafigyelés a jellemzője, hanem a dékáni ebéd is, amelynek során minden hónapban négy-öt hallgató kap lehetőséget egy kötetlen ebéd eltöltésére a kar vezetőjével. *„Ezáltal is szeretnék példát mutatni oktatótársaimnak, vegyék komolyan, hogy számunkra minden hallgató fontos, és a legtöbbet szeretnénk hozzáadni az önök fejlődéséhez”* – zárta gondolatait.

Kovács Gábor r. dandártábornok köszöntőjében hangsúlyozta: *„aki a rendőri hivatást választja […], hasznos emberré válik, hiszen a közjót szolgálja”*. A Rendészettudományi Kar dékánja szólt napjaink globális kihívásairól, amelyek az élet minden területét érintik, mint a kiberbűnözés, a kábítószer-kereskedelem, a szervezett bűnözés vagy a tömeges migrációs problémák, amelyeket csak a rendészeti szakemberekkel közösen lehet megoldani. *„A karon egyaránt erős a gyakorlati és az elméleti felkészítés, különösen a jogi képzések tekintetében.”* Az RTK-n végzett szakemberek a rendőrségnél, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál, a katasztrófavédelemnél, a magánbiztonsági szférában, a terrorelhárító szolgálatnál, az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóságnál, illetve a Büntetés-végrehajtásnál kapnak beosztást. A karra legjellemzőbb képzések elvégzése vezetői kompetenciákat, önálló és csapatban végzett munkára való felkészítést, valamint tiszti rendfokozatot is biztosít a hallgatóknak. Pohl Árpád dandártábornok beszédét a kar unikális oktatásának hangsúlyozásával kezdte. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar dékánja leszögezte: a képzések segítségével fel lehet készülni a jövő katonai kihívásaira, így azoknak javasolta ezeket, akiket érdekel a kibervédelem, infokommunikáció, vagy bajtársias csapatban szeretnék leélni az életüket. A Magyar Honvédség a világ egyik legmodernebb hadserege lesz néhány év múlva. A hadsereget összetartja a bátor helytállás, a hazaszeretet, a feltétlen hűség és a bajtársiasság, aki ezekkel azonosulni tud, azoknak a karon a helye. A katonai képzéseken kívül a dékán kiemelte a nemzetközi biztonság- és védelempolitika szakot, ahol civil képzés folyik.

Hogy mit keres a Víztudományi Kar a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen? A választ a bajai székhellyel rendelkező kar dékánja árulta el: a vízügy és a környezetvédelem közügy, ezért tartozik az NKE képzési portfóliójába. Bíró Tibor a kar alapvető missziójaként a hazai vízügyi szolgálat és a víziközmű-szféra számára való szakemberképzést jelölte meg. *„Sok fiatal nem ismeri azt a tudományterületet, amivel mi foglalkozunk: építünk infrastruktúrát, tervezünk, kivitelezünk, műszaki ellenőrzést végzünk, így az az építőmérnök, aki nálunk végez, nem csupán vízépítési infrastruktúrával foglalkozhat, hanem alkalmassá válhat út- és vasút-, illetve hídépítésre is.”* Bár Bíró Tibor szerint az alapok elsajátítása nem könnyű, a szakma olyan szépségekkel rendelkezik, amelyek révén sosem fogy el a lelkesedés. Az egyetemi nyílt nap megnyitójának záráskén az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat elnöke kiemelte: attól függetlenül, hogy az oktatók és a dolgozatok megnevezése más (tanár helyett oktató, témazáró helyett zárthelyi), mint a középiskolában, nem változik meg gyökeresen a hallgatók élete. *„Bármilyen nehézséggel is szembesülünk az egyetemen, ha nem sikerül leküzdenünk, meg kell próbálnunk újra és újra”* – lelkesítette a jövő egyetemi hallgatóit Fodor Márk Joszipovics. A köszöntőket kari tájékoztató előadások követték, a regisztrált résztvevőknek pedig campustúra keretében volt lehetőségük bejárni az Orczy-parkot és az oktatás főbb helyszíneit. Az Oktatási Központ aulájában a karok és szervezetek saját standdal várták a fiatalokat, ahol nem csupán tájékozódhattak, hanem számos eszközt is megismerhettek: a HHK és RTK standjánál az állományban rendszeresített fegyvereket és eszközöket foghatták kézbe, a VTK pultjánál digitális homokozóval, motorcsónakkal és mini mobil hidraulikacsatornával találkozhattak az érdeklődők; míg az EHÖK és Ludovika Collegium standjánál nyereményjátékban vehettek részt. Mindeközben izgalmas online beszélgetések zajlottak, ahol oktatási dékánhelyettesekkel, tanulmányi osztályvezetőkkel, hallgatókkal beszélgettek a Ludovika Tv munkatársai, de a középiskolások számos érdekes videóbejátszást is megtekinthettek az NKE-s mindennapokról és az egyetem utáni életpályákról.

Szerző és fotó: Szilágyi Dénes

Az egyetem feladata az igazság keresése

Harminckét doktori oklevelet adott át a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) szenátusa december 1-jei ünnepi ülésén a Ludovika főépület dísztermében. Az eseményen részt vett Koltay András rektor, Deli Gergely, az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar dékánja, Pohl Árpád dandártábornok, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar dékánja, Kovács Gábor r. dandártábornok, a Rendészettudományi Kar dékánja, Bíró Tibor, a Víztudományi Kar dékánja, valamint a PhD-fokozatot odaítélő Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács elnöke, Papp Tekla.

Kiss Dávid, a Tudományos Ügyek Irodájának megbízott irodavezetőjének köszöntője és Koltay András rektor megnyitóbeszéde után Papp Tekla mutatta be a jelölteket, majd a doktori fogadalomtételt követően megtörtént a doktorrá avatás ünnepélyes ceremóniája. Az avatottak nevében Fási Csaba mondott köszönetet.

„A PhD-fokozatot szerzők avatása az egyetem nagy ünnepe. Az intézmény ilyenkor elismeri azt a munkát, amelyet a jelöltek eddig végeztek, mások oktatására alkalmasnak és a tudomány méltó művelőinek minősíti őket” – hangsúlyozta nyitóbeszédében Koltay András. Egyebek mellett elmondta: az egyetemnek törekednie kell arra, hogy amikor soraiba hívja az új doktorokat, akkor velük szemben a tudományosság szigorú mércéjét érvényesítse a már régóta a közösség tagjainak számító közeli munkatársak esetében is.

„Az egyetem nem kegyet vagy ajándékot oszt önöknek, hanem a világnak ad számot arról, hogy hol tart saját maga építésében, kik azok, akikkel el tudja képzelni saját maga jövőjét, akiket saját jövőbeli oszlopainak remél, kik azok, akiket méltónak ítélt arra, hogy a tudomány művelői legyenek” – hangsúlyozta a rektor. Az egyetem feladatainak kijelölésében, a tudomány művelésével kapcsolatban Karl Jaspers filozófust idézte:

„Az egyetem feladata az igazság keresése kutatók és diákok alkotta közösségben. Az egyetem az a hely, ahol a kor legvilágosabb tudatának kell kibontakoznia. Tanárokként és diákokként olyan emberek jönnek ott össze, kiknek az a hivatása, hogy minden akadálytól mentesen magát az igazságot ragadják meg, éspedig önmagáért. Hogy létezzenek helyek, hol az igazság föltételektől mentes kutatása folyhat. Ez az embernek emberként igénye.”

Az új doktorok figyelmét arra hívta fel, hogy a fókuszt egy pillanatra sem veszíthetik szem elől. Az igazság keresésére szövetkeztünk egy sor olyan ügyben, amellyel itt az egyetemen foglalkozunk, ezért vagyunk itt, és ezért kell tennünk a jövőben is. Kiemelte: *„Az új kérdéseket keressék, amelyekre majd a válaszokat is próbálják megtalálni. Ne nyugodjanak meg abban a tudatban, hogy az egyes kérdésekre már megtalálták a választ, hanem időről időre vizsgálják meg azok érvényességét, nézzék meg, mennyire állták ki az idő próbáját. Óvakodjanak a könnyű bizonyosságoktól, és ne ijedjenek meg a megfogalmazandó kételyeiktől. Tudásukat pedig használják a magyar nemzet és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem javára.”*

Szerző: Páhy Anna
Fotó: Szilágyi Dénes

A Rendészettudományi Kar napja

Az ötven év múlva élő rendészeti szakemberek számára elhelyezett üzenetekkel, emléktárgyakkal, ünnepi állománygyűléssel és emlékfa ültetésével ünnepelte november 19-én a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kara (RTK) idei, hagyományos Kari Napját a Ludovika Campuson.

Christián László r. dandártábornok, rektorhelyettes köszöntőbeszédében kiemelte: idén először került be az NKE az oktatói és hallgatói kiválóság alapján készülő HVG felvételi rangsor legjobb tíz egyeteme közé. Az intézmény egy évtized alatt nem csupán országosan ismertté vált, hanem megszilárdult afelsőoktatási térben, eredményeivel elnémítva a kétkedő hangokat. *„A biztonság megteremtése közös ügyünk a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen, hiszen itt képezzük a haza szolgálatában tevékenykedő hivatásrendek vezetői utánpótlását.”* Ehhez kapcsolódóan megjegyezte: a nehéz időkben is gyorsan bevethető, elkötelezett, döntésképes, felkészült hallgatókat kell képeznie a karnak. *„A feladat egyszerűnek tűnhet, de az oda vezető út egyre több kihívást tartogat.”* Az intézmény nulladik feladata a pandémia idején is fenntartani az oktatást, nem engedve annak szakmai, minőségi követelményeiből. Ezt követően – az egyre fokozódó versenyhelyzetben – meg kell nyernie a hallgatót az egyetem számára, majd vonzó képzést és életpályát kell felkínálnia az új generációknak. Folyamatban van egy átfogó hallgatói felmérés, amelyből az intézmény vezetésének is merítenie kell – megnyerve hallgatókat és oktatókat – pedagógiai módszerének újjáépítésére. Erről szól a Kreatív tanulás program, amely nem kevesebbet tűz zászlajára, mint a teljes pedagógiai folyamat megújítását a hivatásrendekhez igazítva. Mindezt modern, innovatív tananyagokkal – emlékeztetett a rektorhelyettes, aki az időkapszulába mindhárom gyermeke egy-egy rajzát és az ünnepi állománygyűlésen elhangzott beszédének másolatát helyezte.

A kar dékánja, Kovács Gábor r. dandártábornok ünnepi beszédében köszönetet mondott a tisztjelölt hallgatók határon végzett munkájáért. Az egyetemi képzésről megjegyezte: *„számunkra elsőrendű követelmény a hallgatók felkészítése a jelenkor és jövő kihívásaira, de nem csupán a biztos tudást, hanem az annak megszerzésére irányuló képességet is átadjuk”*. Christián László rektorhelyetteshez kapcsolódva szólt a Kreatív Tanulás Programról, amelyben az egyetem és a kar elkötelezte magát az oktató-nevelő munka teljes rendszerének megújítása mellett. Az intézmény a huszonegyedik századi módszerek és hallgatói igények szem »

DÍJAZOTTAK

A rendészeti felsőoktatás ötvenéves évfordulója alkalmából rendezett rendezvénysorozat Jubileumi ünnepi kari állománygyűlése alkalmából emlékplakettet vehetett át:

BALOGH JÁNOS r. altábornagy, országos rendőrfőkapitány

GÓRA ZOLTÁN tű. altábornagy, a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója

HALMOSI ZSOLT r. altábornagy, az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság főigazgatója

TÓTH TAMÁS bv. altábornagy, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság parancsnoka helyett BOZSÓ ZOLTÁN bv. dandártábornok, a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet parancsnoka

BOLCSIK ZOLTÁN r. altábornagy, a Nemzeti Védelmi Szolgálat főigazgatója helyett TOMIN SZILVIA r. vezérőrnagy, főigazgató-helyettes.

IDŐKAPSZULA

Az Oktatási Központ főbejáratánál lévő falon elhelyezett időkapszula egy százötvenöt milliméteres ágyútaracklőszer hüvelye, amelyben megtalálható Pintér Sándor belügyminiszter, Felkai László közigazgatási államtitkár, Koltay András rektor, Christián László r. dandártábornok, rektorhelyettes és Kovács Gábor r. dandártábornok, dékán levele, valamint a kar jelenlegi hallgatóinak egy terabájtnyi videóüzenete. A fentieken túl a kar állománytáblája, a teljes állomány névsora és egy csoportkép, emlékkiadványok, két plakett és a Ludovika Főépület felújításakor készített emléktárgy is része a jövő rendőreire hagyott relikviáknak. Az adományozó oklevelek tartalmazzák az időkapszula kulcsát, amelyből egyet-egyet a mindenkori belügyminiszternél, rektornál és dékánnál őriznek.

előtt tartásával kívánja megreformálni az oktatást. Kovács Gábor dékán köszöntőjének végén köszönetet mondott a Belügyminisztérium, a megrendelő szervek és az egyetem vezetőinek támogatásáért.

Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy ünnepi beszédében megjegyezte: ötven évvel ezelőtt lépett a Belügyminisztérium kötelékébe, így hitelesen tud beszámolni a rendészeti felsőoktatás elmúlt fél évszázadának történetéről, úgy szemtanúként, mint felügyelőként és irányítóként, sőt, mint aki társadalmi munkásként keverte a betont az egykori főiskola kollégiumának építkezésénél. Kiemelte: a hazai felsőoktatási rangsorban elért eredmény szép, tekintettel arra, hogy más egyetemekhez képest az NKE szűk oktatási portfólióval rendelkezik. Jó mércéje ennek az első helyes jelentkezések száma, illetve az abszolút jelentkezési szám. Van olyan szakirányunk, amelynél a felvettek átlagpontszáma 436 volt, mindez úgy, hogy kötelező bemeneti követelményként szerepelt az emelt szintű érettségi és a középfokú nyelvvizsga. *„Ennek ellenére mindent meg kell tennünk, hogy a legvonzóbb, legnépszerűbb szakok közé sorolódjanak képzéseink.”* Janza Frigyes beszélt az ösztöndíjak és a szociális támogatások terén lévő jelentős elmaradásokról, hangsúlyozta, hogy

a kormányzat felismerte a problémát, és jelenleg a parlament előtt van az a szolgálati törvény módosítására irányuló javaslat, amely radikálisan rendezni kívánja az ösztöndíjak mértékét, a hallgatók jogviszonyát és rendfokozatát is. Egyúttal kifejezte reményét, hogy a jövő évi képzésekre jelentkezők már ezen feltételek ismeretében adhatják be jelentkezésüket.

Zárásként szót ejtett a kar kibővült képzési palettájáról, amely keretében elindult a tűzvédelmimérnök-képzés, és megindulhat a településbiztonsági menedzser, iparbiztonsági összekötő, valamint a szervezettbűnözés elleni szakirányú továbbképzési szak.

A hallgatók részéről Vincze Márk másodéves rendőrtisztjelölt mondott beszédet, aki a tanulmányai során szerzett értékekről szólt. A köszöntőket követően Kovács Gábor r. dandártábornok adott át elismeréseket. Az esemény zárásaként Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy kötötte fel a Belügyminisztérium által adományozott emlékszalagot a Rendészettudományi Kar zászlajára, majd Christián László r. dandártábornokkal együtt átvette az időkapszula emlékkulcsait. Az ünnepség további részében az RTK tíz évét felelevenítő videófilmet tekintettek meg a résztvevők, majd időkapszulát helyeztek el az Oktatási Központ aulájában, és emlékfát ültettek az Orczy-parkban.

A faültetéssel a kar csatlakozott – a Nógrád Megyei Rendőrfőkapitányság által indított – az Élet fája, a Covid-járvány elleni harcot jelképező országos akcióhoz.

Szerző és fotó: Szilágyi Dénes

A gyakorlatias képzése a jövő

A világ egyik leginkább gyakorlatorientált tisztképzése a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon zajlik, a honvéd tisztjelöltek tanulmányaik alatt egy tanévnyi időt töltenek gyakorlatokon – hangzott el a tisztképzés megújításáról rendezett szakmai konferencián a Ludovika főépület Széchenyi dísztermében. A rendezvényt M. Szabó Miklós altábornagy, hadtörténész, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem volt rektora emlékére ajánlották.

A konferencia célja egy olyan gondolatébresztő, vitaindító sorozat útra bocsátása, amely segítheti a Magyar Honvédség Parancsnokságát, döntéshozóit abban, hogyan alakítsák a tisztképzést a változó világban, új körülmények között – mondta megnyitójában Csikány Tamás dandártábornok, az MTA Hadtudományi Bizottság elnöke, az NKE tudományos rektorhelyettese. Szenes Zoltán ny. vezérezredes, a Magyar Hadtudományi Társaság elnöke a katonai felsőoktatás átszervezését generáló tapasztalatokat mutatta be, amelyek végeredményeként előbb létrejött a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem (ZMNE), majd a folyamat végén a ma ismert Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE). A hidegháború végével, a rendszerváltozással új szemléletű haderőt szerettek volna létrehozni, a létszám- és költségcsökkentések az addig szétaprózott katonai tanintézményi struktúrát egy egyetembe szervezték, amelynek létrehozásában M. Szabó Miklós altábornagynak jelentős szerepe volt – hangoztatta Szenes Zoltán, aki beszélt arról is: a névvitákból – Hadtudományi Egyetem, Ludovika Egyetem, Nemzetvédelmi Egyetem – végül utóbbi elnevezés került ki győztesen. A ZMNE élen járt a bolognai folyamatban, bevezette a többciklusú képzést, és beilleszkedett a civil felsőoktatásba, tudományos életbe. Megoldásait később átvette az NKE is, amelynek keretében ma a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar felelőssége, hogy állja az egyetemen belüli versenyt, vigye tovább a katonai felsőoktatás hagyományait és kihasználja az integráció előnyeit. Az elmúlt harminc év a feladatok átalakulását hozta a haderő számára, átalakult a biztonsági környezet, a katonák külföldi missziókban vesznek részt, mindez pedig új helyzetbe hozta a katonai felsőoktatást is. A perspektívákról Boldizsár Gábor ezredes, a Honvédelmi Minisztérium Oktatási, Tudományszervező és Kulturális Főosztályának vezetője beszélt. Mint elmondta: a katonai felsőoktatás feladata, hogy a belépő civileket tisztté formálja, bővítse képességeiket, hogy harcértékként meghatározható, csapatszintű minőség jöjjön létre. A jövőt segítő perspektívák között az ezredes a hivatásrendek szoros együttműködését, a tervezést és előrelátást, a folyamatos szakmai párbeszédet és a katonák munkájába vetett bizalmat emelte ki. A katonai felsőoktatásban megszerzett ismereteket a gyakorlatban kell hasznosítani, a kiképzés kapcsán manapság a hadviselés változásai (hibrid hadviselés, migráció jelentette kihívások) és a Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program keretében érkező új eszközök jelentik a kihívásokat – erről Lippai Péter dandártábornok a Magyar Honvédség Parancsnoksága Kiképzési Csoportfőnökség csoportfőnöke beszélt. Kifejtette: a katonai értékek, mint a gyors reagálás, pontosság, megbízhatóság, precizitás a civil életben is hasznosíthatók. Az érkező új haditechnika pedig az oktatást, szabályzókat, vezetésszemléletet, tehát a szervezeti kultúra átalakítását hozza magával. Mindez egységes, magas szintű felkészítést követel a kiképzés és oktatás során, amihez elengedhetetlen a társadalom támogatása.

„A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar egyedülálló tudásközpont, Magyarországon nincs még egy ilyen” – fogalmazott előadásában Pohl Árpád dandártábornok, dékán. Meglátása szerint egy tiszt legyen széles körű műveltséggel rendelkező igazi értelmiségi, és legyen képes feladatait harci körülmények között is ellátni; ezt a két legfőbb követelményt igyekeznek teljesíteni a honvédtisztképzés során. Pohl Árpád előadásában szólt a képzési portfólió fejlődéséről, közte az állami légi közlekedési szak tavaly indult repülőműszaki szakirányáról, a védelmi infokommunikációs képzésről, amely a polgári jelentkezők részére is nyitott, illetve a nemzetközi biztonság- és védelempolitika szakról, amely a tavalyi év elején került ismét a HHK-ra. A kar emellett számos szakirányú továbbképzési szakot kínál, a katonai felsővezető képzéstől, a radikalizmus és vallási szélsőségesség szakokon át a tanfolyam jellegű képzésekig. A HHK élen jár a gyakorlatias oktatásban is, a honvéd tisztjelöltek 29 hetet töltenek különféle gyakorlatokon, egyebek mellett nemzetközi környezetben is. Mindehhez 21. századi fejlesztések társulnak, Pohl Árpád ezek között említette a VR-labort, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság által nemrégiben adományozott hírközlési labort, vagy az elektronikaihadviselés-szimulátort és a szolnoki repülőtanszékekre telepített teszthajtóművet, drónszimulátort és a repülésélettani laborokat. Mindez számos kihívást állít az oktatás elé. A HHK dékánja szerint emelni kell az egyetemi minőséget, a tisztképzés folyamatos reformja szükséges, dolgozni kell azon, hogy évente ne csak 500 középiskolás érdeklődjön a honvédtiszti pálya iránt. Stratégiai kihívás az akkreditációk megszerzése, a nemzeti honvédtisztképzés új rendszerének bevezetése a négyéves alapképzéssel és egyéves mesterképzéssel, valamint a Zrínyi Campus 21. századivá tétele. Előadása végén Pohl Árpád bejelentette: emlékkötet kiadását és egy M. Szabó Miklós altábornagyról elnevezett díszterem átadását is tervezik a következő évben.

Szerző: Tasi Tibor
Fotó: Szilágyi Dénes

Tőzsdepiaci felfutás és kripto devizaláz

– Közel a csúcspont?

Az elmúlt évek monetáris és fiskális politikájának köszönhetően óriási pénzbőség van jelen a gazdaságban, amelynek jelentős része a tőzsde- és kriptopiacokon csapódott le, sorozatos rekordárfolyamokat eredményezve. Számos negatív esemény történt az utóbbi időszakban, amely e folyamatok megszakadását jelenthette volna, azonban egyelőre, úgy tűnik, az optimizmus töretlen. Mindeközben a kriptovaluták piacán a folyamatos innovációk jelentenek olyan fejleményeket, amelyek idővel szélesebb értelemben is átformálhatják majd a mindennapjainkat.

A vezető részvénypiaci indexek az idei évben sorozatosan haladták meg eddigi rekordmagasságukat, s jó ideje nincs érdemi korrekció a tőzsdepiacokon. A 2008-as krízist követő időszak jegybanki tevékenysége okán a megtakarítással rendelkezők a biztonságosabb, kockázatmentes eszközök irányából a részvényekbe és más befektetésekbe (például ingatlanok, kriptovaluták stb.) menekültek. A bankbetétek után több országban – köztük Németországban is – elkezdtek negatív kamatot felszámolni, ami még erősebb kockázati kényszert generált. Az utóbbi másfél évben átlagosan megközelítőleg tizenötezer milliárd dollár körüli értékben voltak jelen negatív hozamokkal rendelkező kötvények. Ez a szám a kormányzati és vállalati kötvények közel ötödét jelenti.

A Covid-19-járvány időszakában a jegybanki és fiskális ösztönzők tovább növelték a gazdaságba juttatott pénzmennyiséget, amelynek egy része ismételten nem a reálgazdaságban, hanem a tőzsdéken csapódott le. Megjelent továbbá egy új befektetői réteg is, akik óriási bizalommal és kockázatvállalási szinttel rendelkeznek. A lakossági befektetők aránya jelenleg közelít a 20 százalékhoz, ami közel duplája a 2008-at követő időszakra jellemző adatnak. Az ő jelenlétüket támogatják a különféle, egyre kedvezőbb kereskedési feltételeket kínáló online platformok is. Ezek mellett a közösségi média szerepe is drámaian megnőtt, ami a befektetésekről szóló diskurzusok online felületét jelenti. A Covid-19-válsághoz kapcsolódó jelenségek (például home office, több szabadidő, alternatív jövedelmek iránti igény) tovább növelték a kockázatvállalást, s így a tőzsdepiaci befektetések arányát. Annál is inkább, hogy a lakossági befektetők zöme még nem tapasztalt saját bőrén érdemi tőzsdepiaci korrekciót, vagyis lényegében biztos sikert hozó befektetésként érzékelik a tőzsdézést.

Általánosságban elmondható, hogy óriási mértékű likviditás van jelen globálisan a világgazdaságban. A készpénz egyre inkább kezd elinflálódni, a részvényeknek pedig nincs igazán alternatívája. Az USA-ban a tőzsdepiac értéke meghaladta a GDP 220 százalékát, ami felveti a túlfűtöttség kockázatát (a mutatószám 100 százalék feletti értékéhez már jellemzően veszélyt szokás kapcsolni). Valós veszélyként említhető továbbá, hogy igazolhatóan a laza jegybanki környezet és a II. világháború óta nem látott mértékű fiskális ösztönzők járultak hozzá a fenti trendekhez. A nemzetközileg is megjelenő, egyre erősebb inflációs nyomás ugyanis kikényszerítheti a vártnál gyorsabb és drasztikusabb jegybanki szigorítást. Ami pedig korábban a reálgazdaságnak rossz hír volt, az a tőzsdéknek kedvező eseményeket generált, vagyis annak fordítottja előidézhet egy potenciális trendfordulót. A jegybanki irányváltás tehát kedvezőtlenül érintheti a tőzsdepiacokat. Szem előtt kell továbbá tartani, hogy nemcsak a tőzsdéknek kedvező a jelenlegi jegybanki irányvonal, hanem a covid miatt megnövekedett adósságok finanszírozhatóságára is támogatólag hat.

Az innovatív fejlemények ugyanakkor nemcsak a tőzsdéket érintették, hanem alapjaiban véve a pénzügyi rendszer működésében is fontos változások kezdtek el kibontakozni. A kriptovaluták megjelenése központi kérdéssé emelte a centralizáltság vs. decentralizáltság kérdését: azaz a hatalom mekkora koncentrációja optimális, s mennyire érdemes tisztán, a beavatkozásoktól mentes piacra bízni bizonyos folyamatokat. Ez különösen hangsúlyos kérdés volt a bankrendszer egy évtizeddel ezelőtti csődjét követően, mára pedig az aktuális fejleményekkel kiegészülve egészen jelentős potenciális átalakulások előtt állunk. A kriptovalutákra hajlamosak vagyunk elsősorban befektetési, adott esetben spekulációs eszközként tekinteni, azonban ennél valójában jóval többről van szó. Az egyes kriptovaluták értékét nagymértékben meghatározza, hogy milyen funkciókat képesek betölteni, s mennyire képesek egy már meglévő problémára választ találni.

Amellett tehát, hogy a különböző újonnan megjelent platformok, s a gyors hozamszerzés reménye a kriptopiacokat is nagymértékben fűti, egy transzformatív változás szemtanúi is lehetünk. A véges kínálattal rendelkező bitcoin egyre inkább képes az értékőrző funkció betöltésére, amelynek nyomán akár az aranyhoz hasonló funkciók betöltésére is képes lehet. Amellett, hogy a jelen kor fejleményeit figyelembe véve, a kriptográfia eszközét alkalmazva jelenti a pénz újítását, szélesebb értelemben a kriptovaluták más újításokat is megtestesítenek. E változások számos elemző szerint olyan jelentőségűek lehetnek, mint az 1990-es évek végén az internet megjelenése. A kriptovaluták először tették lehetővé, hogy az interneten értékek továbbítása történjen bármilyen harmadik szereplő vagy felület bevonása nélkül. Ez korábban nem volt lehetséges, ugyanis az elküldött adat, fájl stb. a küldő félnél is megmaradt, ami bármilyen értékkel bíró dolog esetén gyors inflációt eredményezne. Az Ethereum emellett megteremtette az okosszerződések lehetőségét, amelyek segítségével *„…ha, akkor…”* típusú logikai jelenségek válhatnak automatikussá. De ugyancsak az okosszerződések jelentik a DeFi *(Decentralized Finance)* alapjait, amely ismételten azt a célt szolgálja, hogy kikerülhető legyen a központilag szabályozott pénzügyi rendszer, s egy nyílt forráskódú program lássa el ezt a funkciót. A kriptovaluták egyes válfajai (például Ripple) a nemzetközi fizetési rendszer számára igyekszik alternatívát nyújtani sokkal gyorsabb és olcsóbb formában. A legnagyobb kriptovalutákat érintően folyamatosak a fejlesztések, amelyek a funkciók állandó bővülését és javulását jelentik, például a harmadik generációs kriptovaluták az első generációs társaikhoz képest sokkal kevésbé energiapazarlók, és az általuk elvégzett másodpercenkénti tranzakciók száma is ezer feletti nagyságrendet követ.

Mindazonáltal a kriptovaluták piacát egyelőre erős volatilitás jellemzi. A szabályozottság hiánya teret enged a spekulatív műveleteknek, aminek hatására a piac rövid távon meglehetősen kiszámíthatatlannak tekinthető. Ami a big picture-t illeti, a kriptovaluták továbbra is korlátozott mértékben ismertek a nagyközönség előtt, és ez további potenciálként tartható számon esetükben. Fontos ugyanakkor szem előtt tartani, hogy a befektetők számának folyamatos emelkedése – elsősorban a részvénypiacokra fókuszálva – már utalhat arra, hogy közel van az emelkedés csúcspontja: ugyanis jellemzően akkor van vége a trendnek, ha már minden szereplő ugyanarra spekulál. Érdemes tehát kellő óvatossággal, nyitott szemmel figyelni az eseményeket; makrogazdasági szempontból is izgalmas fejlemények előtt állunk.

Szerző: Czeczeli Vivien

Új együttműködéseket kíván a romló biztonsági környezet

A Krím annexiója, Ukrajna destabilizálása, válságok az EU határain – a közelmúlt eseményei Európa biztonsági környezetének romlását bizonyítják. A folyamatokra adott lehetséges válaszok egyike olyan védelmi együttműködések megalakítása, amelyek régiónk stabilitását katonai alakulatok szintjén is erősítik. A kihívásokról kérdeztük Németh Gergelyt, a Honvédelmi Minisztérium védelempolitikáért felelős helyettes államtitkárát.

● **Mi a védelempolitika fő feladata?**

A védelempolitika a védelmi katonai szövetségek megalakításával és menedzselésével foglalkozik. A két nagy fórum, a NATO és az EU mellett vannak egyre inkább felértékelődő regionális szövetségek is. A 21. század biztonsági környezete már nem olyan, mint a hidegháborús időké. Új fenyegetések jelentkeztek, és ma már nem a katonai ellenállás dominálja a biztonsági környezetet, hanem olyan kihívások, mint az országok kormányzóképtelenségéből eredő belső válságok, a terrorizmus, a klímaváltozás, migrációs válság, hibrid hadviselés, fegyver- és drogkereskedelem. Európa körül tartós instabilitás alakult ki, ezek értékelését az európai államok földrajzi elhelyezkedése befolyásolja. Nekünk például a Nyugat-Balkán stabilitása jelenti a biztonsági kihívást. Másoknak eltérő prioritásai vannak. Szerencse, hogy a biztonság oszthatatlan, azaz megkérdőjelezhetetlen, szövetségeseink biztonságában mi is szerepet vállalunk és fordítva, ám erre közben ráépült a regionális biztonság kérdése is.

● **Mi miatt értékelődtek fel a regionális együttműködések?**

A regionális partnerségek ereje abban rejlik, hogy az azonos régióban lévő országok jellemzően hasonlóan látják a biztonsági környezet kihívásait. A mi régiónkban a Nyugat-Balkán fontosságát senkinek nem kell magyarázni, ezzel együtt Európa más részein eltérhet ennek megítélése. Akik azonban osztoznak a kihívásokban, fenyegetésekben, azok általában együtt cselekednek. Ilyen módon egy-egy regionális együttműködésbe egy pillanat alatt

Németh Gergely, védelempolitikáért felelős helyettes államtitkár

életet tud lehelni egy hirtelen megjelenő, de minden szereplő szempontjából egyenlően súlyosnak tartott kihívás. Például a 2010-ben osztrák–magyar javaslatra létrehozott Közép-Európai Védelmi Együttműködés (*Central European Defence Cooperation* – CEDC) is ekkor kapott erőre. A CEDC mutatja talán a legjobban, miért érdemes regionális együttműködésekben gondolkodni. Ha közös a fenyegetettségpercepciónk, akkor nagyobb az esély arra, hogy közösen priorizáljuk ezeket és cselekedjünk. Ha nincs meg az érdekek közössége, akkor nem fenntartható a közös cselekvés.

● **Mi a közös érdek a Regionális Különleges Műveleti Komponens-parancsnokság és a Közép-európai Többnemzeti Hadosztály-parancsnokság létrehozásában?**

A biztonsági környezet romlásával megindult a nemzetek képességeire alapozott, többnemzeti formációk tudatosabb fejlesztése. A NATO reagálóképességét ezen parancsnokságok alá szervezett, előre kiválasztott nemzeti elemek adják. Amíg régiónkban nem jelentek meg komoly biztonsági fenyegetések, senki nem gondolt arra, hogy ide is kell ilyen, ám 2014-ben, miután megtörtént a Krím-félsziget illegális annexiója, és orosz behatással elkezdődött Ukrajna destabilizációja, felmerült. Ennek első eleme volt a Szczecinben létrehozott lengyel NATO hadtestparancsnokság. Magyarország is egyre fontosabbnak tartja a saját védelmét, és a fenyegetések kezeléséhez regionális együttműködésre törekszik azokkal, akik velünk nagyjából egy sebességen fejlesztik haderejüket, és nagyjából azonos a biztonságpercepciójuk. A NATO haderőstruktúra regionális hadtest- és hadosztály-parancsnokságokból áll össze. Ennek leképeződése a régióban a helyi reagálóképességet adó Közép-európai Többnemzeti Hadosztály-parancsnokság. A Regionális Különleges Műveleti Komponens-parancsnokság logikája is ebbe a sorba illeszkedik: egy első lépcsős, valós stratégiai reagálóképesség az előre nem látható eseményekre, mint amilyen volt az afganisztáni kimenekítés, amelyben különleges erők vettek részt. Ezen keresztül látható, hatékony hozzájárulást teszünk a NATO felé.

● **Hosszú távon nem tartanak-e ezen együttműködések felbomlásától, hiszen a résztvevők között nem mindig volt kiegyensúlyozott a politikai együttműködés?**

Nem lehet lebecsülni a politikai kapcsolatok változékonyságának kártevő erejét, de nem hiába kezdtem a régiónkat sújtó fenyegetésekkel, ami az itt lévő országok számára nagyjából ugyanaz. Mindenkinek az az érdeke, hogy megnövelje a saját védelmi képességei jelentette garanciát ilyen együttműködésekkel. Politikai ciklusoktól nyilván nem független egy ilyen erőfeszítés, de ennek sikere sokkal jobban függ a biztonsági helyzet változásától. Ha ezt nézzük, akkor alapvető nagy változásokra nem lehet számítani. A terrorizmus, a migráció olyan fenyegetések, amelyek tartósak maradnak, mint ahogyan az marad a NATO önvédelmét erősítő védelmi és elrettentési együttműködés, így az eddig kialakított regionális katonai együttműködések hosszú távú iránya vélhetően stabil marad.

● **Hogyan számítanak az NKE-n végzettekre ezekben a stratégiai-tervezési, védelmi feladatokban?**

Azt remélem, hogy komoly megrendelőként jelenünk meg a frissen végzett szakértők piacán. Ez nemcsak erkölcsi kötelességem NKE-alumniként, hanem egyben okos személyügyi politika is, hiszen az egyetem bocsátja ki a legmagasabb tudásszintű biztonság- és védelempolitikai szakembereket. Ők azok a civilek, akik a kibocsátáskor már rendelkeznek az olyannyira nélkülözhetetlen katonai ismeretekkel. Értik a katonai hierarchiát, ismerik, képesek hatékonyan együttműködni. Ez azért fontos, mert nekik csatlakozniuk kell majd a 30 ezer katonát foglalkoztató védelmi szektorhoz, amely attól a pillanattól fogva az ő munkaközegük lesz. A másik, hogy a 21. század biztonsági környezete egyre inkább gyorsul és egyre összetettebb, így ennek elemzése is értelemszerűen egyre komolyabb háttértudást igényel. Nekünk olyan szakértőkre van szükségünk, akik értik a kontextuális összefüggéseket, képesek önálló következtetések levonására. Aki csak egy témához ért, az sajnos nem képes kezelni a villámgyorsan változó súlypontokat. Ez a modern védelempolitika. Szerencsére az új kollégák tényleg nagyon felkészültek. Sokkal jobbak, mint amilyen én voltam. Ez pedig pontosan így jó.

Szerző: **Tasi Tibor**,
Fotó: **Honvédelmi minisztérium**, Király Róbert hdgy./HM Zrinyi NKft.

Időjárás-előrejelzés drónokkal drónoknak

Magyarországon évente tízezres nagyságrendben használnak pilóta nélküli légi járműveket. A repülő szerkezetekre – rendeltetésüktől függően – kamerát, szenzorokat, de akár fegyvereket is felszerelhetnek, utóbbit a katonai változatokra. Egy új projekt célul tűzte ki, hogy a gépek repülési magasságát jelentő légrétegről időjárás-előrejelzést szolgáltat.

Világviszonylatban is ritkaságszámba menő kutatás az a meteorológiai fejlesztés, amely a földfelszíntől kiindulva a néhány száz méteres magasságú légréteg időjárására adhat előrejelzést. Ebben a tartományban repülnek a pilóta nélküli légi járművek (UAV, UAS). A fejlesztő cég, a MouldTech Systems kutató-fejlesztője, Kardos Péter a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon rendezett *Robothadviselés* konferencián beszélt a civil kutatás-fejlesztési projektről, amely a Magyar Honvédség drónjai számára is fontos információforrást jelenthet, ráadásul – újabb kapcsolódási pontként – a kutatás gyökerei épp a szolnoki helikopterbázisra nyúlnak vissza, és egyes elemei a Nemzeti Közszolgálati Egyetem támogatásával indulhattak meg.

Ahogy a precíziós mezőgazdaságban is létezik már a különféle adatsorokra, GPS-technológiát használó gépekre támaszkodó növénytermesztés, ugyanúgy erősödik az igény a precíziós meteorológiára is. Elvégre egy pilóta nélküli légi jármű sikeres küldetéséhez fontos ismerni az időjárási körülményeket, ehhez pedig sok-sok paraméter, információ szükséges. A nemzeti meteorológiai szolgálatok mellett ma már szinte bárki tud numerikus időjárás-előrejelzést készíteni, még akkor is, ha a feladat igencsak számítás- és számítógép-kapacitás igényes. Ám ezen a területen is van előrelépés: az utóbbi időben egyszerűsödött a bonyolult rendszereket működtető informatikai infrastruktúra. A meteorológiában a légkör fontos területe a felszíntől számított 0,1–3 kilométeres réteg, Az úgynevezett planetáris határréteg a meghatározó abban, amit mi itt a felszínen időjárásként tapasztalunk. A mai méréstechnikával ez a légréteg nehezen felmérhető, és nagyon kevés mérési információ áll rendelkezésre. Ennek kiküszöbölésére nyújt segítséget az új kutatás és a dróntechnológia, hiszen a pilóta nélküli légi járművek rengeteg adatot képesek szolgáltatni a rájuk szerelt szenzorok segítségével a pontos előrejelzésért. „*Napjaink olaja az adat*” – világított rá a téma fontosságára Kardos Péter, aki szerint egy ilyen szolgáltatásnak minden bizonnyal bőven meglesz a felhasználói köre, elvégre már napjainkban is tízezres nagyságrendben használnak Magyarországon pilóta nélküli légi járműveket. A kutatási programban a planetáris határréteg feltérképezése kifejezetten ilyen mérésekre kialakított drónrendszerekkel történik majd, a prototípusok már el is készültek. Egy ilyen drón függőleges fel- és leszállásokat végez, mér, majd visszaszáll tároló platformjára – mindezt automatizált módon. Utóbbi a kutatás másik pillére.

A pontos adatszolgáltatás nem képzelhető el több mérés nélkül, amihez országos hálózatot alakítanak ki. A tervek szerint 2022 végére háromállomásos hálózat működhet majd az ország különböző pontjain. A kutatás világszínvonalú voltát jelzi, hogy a Meteorológiai Világszervezetnél is új trend a normál mérések kiegészítése drónos adatokkal, amelyek hozzájárulhatnak a többi mérés hatékonyságának növeléséhez. Mindezt a magyar kutatók kísérletekkel bizonyították: 450 méteres magasságban mértek szélsebességet, közben vizsgálták ennek előrejelzésre gyakorolt hatását. A kutatás bebizonyította a kezdeti hipotézist: a prognózis összességében javuló képet mutatott. A fejlesztés eredményei kézzel foghatók: működik egy operatív előrejelzési rendszer, elkészült a mérést végző drón prototípusa, szereltek rá szenzorokat, létezik statisztikai adatbázis. A közeljövő feladata a már említett országos hálózat kialakítása, a végső cél pedig az elérhető időjárás-előrejelzés közzététele minden drónhasználó számára.

Szerző: Tasi Tibor

ROBOTHADVISELÉS 2021

A Magyar Hadtudományi Társaság és a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar *Robothadviselés* konferenciáját minden évben a tudomány hónapjában rendezik, az idei sorrendben a huszonegyedik – mondta megnyitójában Szenes Zoltán ny. vezérezredes. A társaság elnöke emlékeztetett a Magyar tudomány ünnepe idei mottójára: *„Tudomány: iránytű az élhető jövőhöz”, amelyhez illeszkedik a konferencia is a robottechnológia és kiberbiztonság témakörében. „Napjainkban a világban fegyverkezési verseny zajlik”* – utalt Szenes Zoltán a NATO idén nyáron Brüsszelben elfogadott hosszú távú stratégiai koncepciójára, amelynek középpontjában az új, korszakalkotó technológiák kutatása áll. A kutatások meghatározó része a mesterséges intelligencia és a robottechnológia összekapcsolódása új típusú fegyverek létrehozására. Ennek érdekében a NATO védelmi miniszterei októberben jóváhagyták a szövetség mesterséges-intelligencia-stratégiáját, egymilliárd eurós innovációs alapot hoztak létre, és határoztak a 2023-ban induló, védelmi innovációt gyorsító projektek megkezdéséről is, amelyben cégek, a civil szféra és egyetemek kaphatnak szerepet. Az eseményen e három szféra is jelen volt, kiegészülve a Magyar Honvédség Parancsnoksága Kibervédelmi Szemlélőséggel. A konferencia a kar és az egyetem egyik zászlóshajója – köszöntötte a résztvevőket Pohl Árpád dandártábornok, dékán nevében Krajnc Zoltán ezredes. A HHK tudományos dékánhelyettese kiemelte a konferencia témái szempontjából meghatározó tanszékek fejlesztéseit, köztük a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság által nemrégiben adományozott hírközlési labort vagy az Elektronikai Hadviselés Tanszék virtuálisvalóság-képességekkel ellátott 3D laborját. Krajnc Zoltán szólt arról is: a karnak számos ipari kapcsolata van, az elbírálás alatt álló projektek pedig a robothadviseléshez kötődő tudományterületek további fejlődését hozhatják magukkal.

Külügyi Klub: kötetlen szakmai estek leendő diplomatáknak

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) felsőoktatási portfólióján kívül olyan képzéseket is kínál, amelyeket a Külgazdasági és Külügyminisztériummal (KKM), illetve az Igazságügyi Minisztériummal (IM) közösen működtetnek. A programok nem csupán a felvételt nyert hallgatók elméleti tudásának elmélyítését célozzák, hanem teret biztosítanak a kapcsolatépítésnek és a formális szakmai diskurzusnak is. A 2021/2022-es tanév őszi félévében újabb rendezvényekkel jelentkezett a KKM programjához tartozó Külügyi Klub, és útjára indult az IM programjának Európa Klubja is. A beszélgetések az aktuális globális kihívásokra hívták fel a figyelmet, ezek összefoglalóját olvashatják cikkünkben.

Az NKE és a KKM közösen hozták létre a Magyar Diplomáciai Akadémiát (MDA), azon belül is a Diplomataképző Programot, amely széles körű, versenyképes tudást kínál mindazoknak, akik a magyar diplomáciai karban kívánnak dolgozni, és a magyar nemzeti és gazdasági érdekeket akarják képviselni a világban. Az MDA kezdetektől fogva biztosít hallgatói számára informális lehetőségeket az aktuális világpolitikai események hátterének megértésére, különböző diplomáciai vezetőkkel való találkozásra. A program célja, hogy a képzést sikeresen teljesítő hallgatók a Külgazdasági és Külügyminisztérium munkatársai legyenek. A félévet az Afganisztánban kialakult helyzet hátterének bemutatásával kezdték, ahol a többi között olyan kérdésekre kaphattak választ az MDA hallgatói, mint: Valójában *„új”-e a nagyhatalmi küzdelem Afganisztánban, vagy pusztán egy más szereplőkkel történő, átalakult versengésnek vagyunk a szemtanúi? Mennyire stabil vagy instabil, és mennyire nevezhető „államnak”* vagy inkább csak *„államszerűnek”* a tálibok által megvalósítható kormányzat? A válaszok sokrétűen fedték le az aktuális problémát és a jövőbeli események lehetséges kimeneteleit. Az NKE Amerika Kutatóintézet vezetőjének, Mártonffy Balázsnak a moderálásában a beszélgetésen szó esett a Közel-Kelet nagyhatalmi politikában játszott szerepéről, a tálibok decentralizált kormányzatáról és arról is: valójában a tálibok testesítik meg legjobban az afgán valóságot.

Október elején a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában megjelent – Nagy Sándor Gyula által szerkesztett – *The Visegrád Countries and Brazil* című kötetet mutatták be. A rendezvényt Pacsay-Tomassich Orsolya, a KKM Magyar Diplomáciai Akadémiáért és Stipendium Hungaricum Programért felelős államtitkára nyitotta meg. A nyitóbeszédet követően a szerzők nyújtottak betekintést a könyv fejezeteinek tartalmába, a V4-országok és Brazília kapcsolatainak rövid ismertetésével. Másnap már Gerard Bakerrel, a *The Wall Street Journal* egykori főszerkesztőjével beszélgettek, ahol szóba került az amerikai és magyar sajtószabadság; a brexit és Kína egyre növekvő szerepe is.Október végén különleges alkalom kapcsán gyűltek össze a Külügyi Klub résztvevői: bemutatták a Gazdaságdiplomácia című könyvet, amelynek kiemelt célja a külföldre kerülő diplomaták segítése. A külgazdasági attasék fontos szerepet játszanak Magyarország gazdasági érdekeinek képviseletében és üzleti kapcsolatainak bővítésében. Ebből következően az ő felkészültségükön is múlik, hogy a magyar vállalkozások milyen mélységben és sikerrel férnek hozzá a világgazdaság lehetőségeihez. Most – az angol nyelvű művek mellett – végre magyar szerzők munkáját köszönthetjük a (tan)könyvek sorában: a Nagy Sándor Gyula és Kutasi Gábor szerkesztésében megjelent kötet bemutatóján az NKE és a Budapesti Műszaki Egyetem docense, Halmai Péter úgy fogalmazott: *„széles felhasználási lehetőséget biztosító”*, időtálló kézikönyvről beszélhetünk, amely tankönyvként is jól használható.

A következő eseményen nyugalmazott nagykövetek mutatták be a saját anekdoktáikba bújtatott diplomáciai jó tanácsokról szóló kötet második részét. A Diplomaták mesélik című művekben a misszióvezetők mindennapjaiba kaphatunk betekintést, Varga Koritár Pál és Medgyes Péter szerkesztésében. (A témáról külön cikkben olvashatnak Kitekintő rovatunkban.)A következő alkalom európai vizekre vitt: a lengyel alkotmánybíróság jogi helyzetének tárgyalása nagy teret kapott az Európai Unió tagállamainak sajtóorgánumaiban. Ennek jogi kérdéseiről, illetve az alkotmányos intézmények politikai szerepéről beszélgetett a Mathias Corvinus Collegium Közjogi Műhelyének vezetője, Sulyok Márton az NKE Stratégiai Tanulmányok Intézetének igazgatójával, Prőhle Gergellyel.

A félév zárását megelőző alkalommal a kirgiz Diplomáciai Akadémia vezetőivel és a Stipendium Hungaricum keretében Magyarországon tanuló kirgiz hallgatókkal folytattak kerekasztal-beszélgetést, amelynek célja a két ország politikájának, egymással való kapcsolatának és lehetséges együttműködésének mélyebb megértése volt. Az MDA hallgatói kérdéseket tehettek fel a delegáció tagjainak, ami a beszélgetés különleges formáját jelentette. Az eseményen szóltak a posztszovjet térségbe tartozó Kirgizisztán külpolitikájának alkalmazkodóképességéről, hazánk és a közép-ázsiai ország kapcsolatáról, az iszlám térnyerése által okozott kihívásokról.

A félév utolsó eseményeként az MDA hallgatói a Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa program kormánybiztosával, Navracsics Tiborral beszélgettek. Az NKE Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégiai Kutatóintézetének vezetője hangsúlyozta: *„Veszprém, a címet birtokló város, illetve a 200 településből álló régió programsorozataival, kulturális sokszínűségével 2023-ban az európai figyelem középpontjába kerül, ezáltal növeli a térség turisztikai vonzerejét”.*

Szöveg: Pap Melinda Patrícia
Fotó: Szilágyi Dénes

ELINDULT AZ EURÓPA KLUB!

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem az Igazságügyi Minisztériummal (IM) együttműködve tavaly szeptemberben indította el a Nemzetek Európája Karrierprogramot (NEP). A képzés célja, hogy hazánk idegen nyelveken is jól beszélő, felkészült, Európa és Magyarország iránt egyaránt elkötelezett, az EU-t jól ismerő szakemberekkel képviseltesse magát az uniós intézményekben.

Ennek szellemében október közepén rendezték az első Európa Klubot, amelyen Gát Ákos Bence, az Igazságügyi Minisztérium Európai Uniós Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság főosztályvezetője az EU egyik aktuális nagy *„projektjéről”*, az Európa jövőjéről szóló konferenciáról beszélgetett a program résztvevőivel. A főosztályvezető Marik Helgával, az IM Konferenciasorozatért felelős munkatársával együtt hangsúlyozta: a konferenciasorozat kiemelten számít az európai, ezáltal a magyar fiatalok véleményére is, ezért Európa jövőjéről proaktív gondolkodásra és a platformon való aktív részvételre ösztönözték a beszélgetés résztvevőit.

Ezt követően első kézből kaptak információkat az Európai Unió fejlődéséről Íñigo Méndez de Vigo spanyol politikustól, korábbi európai uniós ügyekért felelős külügyi államtitkártól, akivel Győri Enikő európai parlamenti képviselő, Magyarország korábbi madridi nagykövete beszélgetett, majd a NEP-hallgatók is kérdeztek a spanyol Európa-politikáról. A beszélgetés során a résztvevők a spanyol politikus életén, személyes tapasztalatain keresztül ismerhették meg Spanyolország EU-csatlakozásának és tagságának alakulását, a spanyolok EU-hoz való viszonyát. Íñigo Méndez de Vigo beszélt az EU szolidaritási törekvéseiről, Spanyolország infrastrukturális fejlődéséről, valamint arról is: annak ellenére, hogy Spanyolország nem olyan erős alakítója az uniós változásoknak, mint német és francia társai, a spanyol érdekek mindig is az európai országok szoros együttműködését támogatták.

Adóspárti
a magyar hitelmoratórium

A hitelmoratóriummal kapcsolatban hozott magyar intézkedések a legnagylelkűbb és legkedvezőbb rendelkezések voltak régiós szinten. Veszélyt jelent ugyanakkor, hogy a moratórium 2022 nyár eleji lejárta után nőhet a nem teljesített hitelek aránya, ezért fontos felhívni a figyelmet a pénzügyi tudatosságra. Magyarországon 1,6 millió lakossági és hatvanezer vállalati ügyfél vette igénybe a lehetőséget, a moratórium nálunk a tőkére és a kamatra is vonatkozott.

„A pénzügyek és a bankrendszer átalakulását szemlélve megállapíthatjuk, hogy történelmi időket élünk” – így fogalmazott Deli Gergely, az NKE Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar dékánja a Gazdaság és Versenyképesség Kutatóintézet konferenciáján, ahol kutatók és a Magyar Nemzeti Bank szakemberei beszéltek a hitelezés elmúlt két évben történt változásairól, annak fenntarthatóságáról, de a hitelmoratóriumról és a pénzügyi tudatosságról is. A dékán hozzátette: a banki struktúrák korábban nem látott sebességgel alakulnak át, nemzetközivé válnak. 2020 tavaszán keresleti és kínálati sokkok jelentkeztek a világgazdaságban, amelyek *„rendkívül komoly hatást gyakoroltak a hitelezési folyamatokra”*. Magyarországon is zajlik átalakulás, a befektetések nemzetközi összehasonlításban kiugró dinamikát mutatnak, az állami és jegybanki programok támaszt adtak a lakossági és vállalati hitelezésnek. A hitelmoratórium célja 2020 tavaszán a gazdasági visszaesés tompítása és az adósok védelme volt. Ez nemzetközi összehasonlításban is hosszú életű. A különféle hitel- és kötvényprogramok, egyéb intézkedések hatására a *„hitelezés nem fogyott le”*, sőt egyes hiteltermékeknél látványos növekedés következett be. A legfrissebb adatok szerint a járvány megjelenése óta a vállalati hitelállomány növekedésében Magyarország az ötödik helyen szerepel az Európai Unióban, míg a lakossági hitelek növekedése a legmagasabb. A bankrendszer képes támogatni a kilábalást, és egyre több szeletet szakít ki a zöldhitelek köre, ami struktúraváltást jelez. Látványos a pénzügyi digitalizációban való előrelépés, amelyet a járvány fel is gyorsított, ugyanakkor figyelmet érdemelnek a kiberincidensek és a pénzügyi tudatosság növelése, amelyet az NKE is kiemelten kezel.

A moratóriumban érintett hitelek darabszám szerinti aránya a háztartásoknál 2021 júniusában

Forrás: MNB, Portfólió

A Covid-járvány speciális válságot hozott, mert egyszerre jelentkezett keresleti és kínálati sokk a világgazdaságban, a tartós növekedés 2020-ban megtört, a járvány megmutatta a globális értéklláncok sérülékenységét, a sokkok pedig nem kerülték ki a bankrendszert sem, amely azonban csak egy pillanatra állt meg, de nem fagyott le – mondta el a járvány okozta látványos átalakulásokról Pásztor Szabolcs, a Gazdaság és Versenyképesség Kutatóintézet kutatója. A hitelmoratórium 24 európai uniós országban indult el, eltérő időtartamokra szólt, volt, ahol csak a tőkére, máshol a kamatra is vonatkozott. Európában 2020 júliusáig 871 milliárd euróra hirdettek moratóriumot. Magyarországon 1,6 millió lakossági és hatvanezer vállalati ügyfél vette igénybe a lehetőséget. A moratórium nálunk a tőkére és a kamatra is vonatkozott, első körben kilenc hónapra, amely időt aztán 2022. június 30-ig toltak ki. *„A magyar intézkedés a régióban a legkedvezőbb és legnagylelkűbb”* – jelentette ki Pásztor Szabolcs, aki szerint a magyar hitelmoratórium egyértelműen adóspárti. Érdekes összehasonlítani a 2008–2009-es pénzügyi krízis jelenségeit az attól merőben eltérő, koronavírus-járvány okozta válsággal. Nagy Tamás, a Magyar Nemzeti Bank Pénzügyi rendszer elemzése igazgatóság vezetője azt mondta: 2008-ban egy banki válságból kiinduló probléma okozott gondot, évtizedünk elején pedig egy egészségügyi krízis.

Jelentős különbség, hogy 2020 tavasza után 18 hónappal töretlen a hiteldinamika, a vállalatoknál például – az MNB segítségének is köszönhetően – 15 százalékkal több a hitel, de *„a lakossági hitelezés is masszívan növekedett”*. Nagy Tamás szerint az átmeneti megingás után nőtt a hitelkihelyezések száma, a teljes kibocsátás harmadát az államilag támogatott programok (Babaváró hitel, csok) adják. A jegybank 2022 végére kétszámjegyű hitelbővülést vár, a lakossági hiteleknél 14, a vállalatiaknál 6-7 százalékos növekedést. Nagy Tamás szerint a hitelmoratórium *„történelmi eszköz”*, amelyet számos európai ország bevezetett. A vállalatok a moratórium miatt felszabadult likviditásukat egyrészt bérek kifizetésére használták, kevesebb dolgozót kellett elbocsátaniuk, másrészt szállítói tartozásaik kifizetését is a felszabaduló tőkéből finanszírozták. A lakosság megélhetési célokra használta ezeket a pénzeket, kisebb részük megtakarításra. *„A moratórium a hitelek bedőlését akadályozta meg”* – emelte ki az intézkedés legnagyobb hasznát Nagy Tamás.

Ha már hitelek és jegybank, akkor monetáris szigorítás. Az elmúlt időszakban régiónk központi bankjai, így az MNB is monetáris szigorításokba kezdett, jelentősen emelték az alapkamatot. Ennek természetesen a hitelekre is van hatása, de ez korántsem jelent olyan *„elszálló”* törlesztőrészleteket, amilyenekről időnként szalagcímekben olvasunk. Nagy Tamás elmondása szerint egy 1 százalékos (100 bázispontos) alapkamat-emelés mintegy fél százalékkal emeli meg változó kamatozású, átlag 9 éves futamidejű hitelünk törlesztőrészletét, ha futamidőnkből már csak egy év van hátra. Ha öt év van hátra a lejáratig, ez 2,4 százalék, tíznél valamivel több mint 4 százalék, húsz évnél 8,6 százalék a havi többletteher mértéke. Egyébként ma már a lakossági jelzáloghitelek kétharmada kevésbé érzékeny a kamatváltozásra. Forintban kifejezve: 100 bázispont kamatemelés mediánhatása a változó kamatozású hitel törlesztőrészletére 1370 forint, 200 bázispontnövelésnél ugyanez 3000 forint.

Szerző: Tasi Tibor

A magyar **diplomácia** napja

A magyar kormányzat 2012-ben döntött arról, hogy a külpolitikai tevékenység, a diplomáciai hivatás megünneplésére november 19-ét jelöli ki. A szimbolikus nap egyszerre fejezi ki a múltat és a jelent: egyrészt az 1335-ös visegrádi királytalálkozóra utal, másrészt pedig a rendszerváltozás után beindított visegrádi együttműködés jelentőségére. Az ünnep kapcsán a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kara (NKE ÁNTK) minden évben konferenciát szervez, amelynek keretében gyakorló szakemberek gondolatait hallgathatják meg az érdeklődők.

„Kultúránk vallási és világi hagyományai, legjobb elméink és művészeink törekvései mindig kijelölték azt, hogy milyen legyen az a világ, amelyet építeni akarunk” – fogalmazott megnyitóbeszédében Koltay András. Az NKE rektora szerint *„a magyarság színesíti Európát”*, a magyar nemzet önálló létezése hozzáad az európai civilizáció értékéhez, bármilyen mértékben tépázódott is meg a világ folyamataira gyakorolt hatása a történelem során. A rektor hozzátette: a Nemzeti Közszolgálati Egyetem feladata, hogy a *„magyar állam számára önálló döntéshozatalra képes, művelt, a hazai és nemzetközi ügyekben eligazodni tudó”* szakembereket képezzen. Ennek érdekében – a Külgazdasági és Külügyminisztériummal (KKM) együttműködésben – 2020-ban hozták létre a Magyar Diplomáciai Akadémiát.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium Magyar Diplomáciai Akadémiáért és a Stipendium Hungaricum programért felelős államtitkára köszöntőjében hangsúlyozta: *„a magyar diplomácia napján azokra a barátságokra és szövetségekre emlékezünk, amelyek meghatározóak voltak a magyar történelemben.”* Pacsay-Tomassich Orsolya kiemelte: a visegrádi országokat nemcsak a közös múlt, hanem széles körű közös érdekek is összekötik. A diplomácia definiálása során leszögezte: összetett, komplex fogalomról beszélünk ugyan, azonban az mindenkor elvárható, hogy a diplomácia intézménye adott állam polgárainak érdekképviseletét szolgálja. *„Összességében a diplomácia olyan eszköz, amelynek segítségével feloldhatóvá válnak az államközi ellentétek, ezzel is elősegítve egy adott régió jólétét, biztonságát”* – fogalmazott.

Az államtitkár szólt a Magyar Diplomáciai Akadémia Diplomataképzőről és a Diplomáciai Vezetőképző programokról, amelyek kapcsán bízik benne, hogy a naprakész, nemzetközi szinten is versenyképes képzések hozzájárulnak Magyarország külgazdasági és külpolitikai sikereinek gyarapításához. Hozzátette: *„célunk, hogy a magyar diplomácia meghatározó tényezővé váljon a közép-európai régióban”*, erősítve a térség közös identitását.

A köszöntőket követően Martonyi János, korábbi külügyminiszter, előadásában hangsúlyozta: *„az ünnepekre mindenkinek szüksége van”*. A Visegrádi Együttműködést elemezve úgy fogalmazott: *„maga az együttműködés a múltban gyökerezik, de a jelenben is él, és a jövőnek szól.”* A volt miniszter szerint Visegrád jelképe Közép-Európának, és annak a közép-európaiságnak, amelyet a történelem teremtett meg és formázott, amelyre politikai-gazdasági együttműködést, összetartozást építhettünk. Martonyi János előadásában kifejtette: Közép-Európát külső hatalmak akarták befolyásolni, így alapvetően mi nem háborúztunk, hanem védekeztünk a külső támadások ellen, amelyek mindig egzisztenciális jellegűek voltak. Véleménye szerint ezek a nemzeti lét megőrzéséről szóltak, amely elválaszthatatlan a kereszténységtől és az európaiságtól. Hozzátette: *„a szabadság szikrája végigvonult eme régión, amely így identitásának egyik legfontosabb tényezőjévé vált.”* A beszédben elhangzott, hogy a magyar térségpolitika összefügg az ország nemzetpolitikájával, hiszen mint hangsúlyozta: *„nincs sikeres nemzetpolitika nagyobb feszültségektől mentes, működőképes szomszédságpolitika nélkül.”*

A globális kockázatok növekedésével azonban egyre nagyobb szükség van a diplomácia eszközeire, vélekedett Martonyi János, amely *„a biztonság egységes koncepcióját”* erősíti.

Végezetül az ÁNTK dékánja az egyetem által nyújtott képzések külpolitikával kapcsolatos naprakész információk átadásának fontosságára hívta fel a figyelmet. Deli Gergely a diplomáciai hivatás komplexitását szemléltetve egy ókori római történettel zárta sorait, és kiemelte: a diplomáciában a legfontosabb azt tudni, mikor, kivel és mit szabad csinálni.

A konferencia második részében panelbeszélgetéseket hallgathattak meg a jelenlévők, az NKE Nemzetközi Igazgatóságának igazgatója, Breuer Klára moderálásában. Az első beszélgetés keretében a nemzetközi szervezetek és a járványhelyzet kapcsolatát »

vizsgálták. A KKM biztonságpolitikáért felelős államtitkára leszögezte: *„az elmúlt években berendezkedtünk arra, hogy egy keleti és déli kihíváscsoportra különítsük el a biztonsági problémákat,"* amely nem minden esetben fedi le a kihívások körét. Sztáray Péter András szerint a járvány következtében az egyes nemzetközi szervezetek döntésképessége *„veszélybe került"*, a NATO működését jelentősen akadályozta, gyengítette a kialakult helyzet, azonban ezt a lazítások segítségével napjainkra stabilizálta.

Az Európai Bizottság Magyarországi Képviseletének vezetője a pandémia megjelenését követő uniós reakciókat elemezve fontosnak tartotta megjegyezni, hogy az Európai Unió által a koronavírus-járvány megjelenésére adott válaszreakció gyors és szakszerű volt, az első finanszírozási mechanizmusok is hamar megindultak. Zupkó Gábor hangsúlyozta: a járvány kitörését követően a tagországok figyelme arra irányult, hogyan lehetett volna jobban felkészülni egy ehhez hasonló válságra. A Visegrádi Együttműködést a járványhelyzet révén érintő kihívásokat Csehország budapesti nagykövete részletezte. A visegrádi négyek gazdasági állapotáról Tibor Bial elmondta: erősödött az összefogás, Csehország és Magyarország között a valaha volt legmagasabb a kereskedelmi forgalom jelenleg. A járványhelyzet megoldásában mind a négy ország közreműködött, egymás állampolgárainak hazautazását, az államok egészségügyi problémáinak megoldását koordinálva. A panelbeszélgetés résztvevői a jelenleg is biztonságpolitikai feszültséget okozó lengyel–belorusz helyzetet elemezve szóltak mind a V4-ek, mind az Európai Unió lehetőségeiről, valamint abban egyetértettek: a migrációs politika és a közös költségvetés terén is a hatékony válaszokat kell megtalálni.

A második kerekasztal-beszélgetés a pandémia európai kihatásait vizsgálta az ÁNTK Nemzetközi Jogi Tanszék egyetemi docense, Vizi Balázs moderálásával. A Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős miniszteri biztosa elmondta, hogy a járványhelyzet okozta szigorítások révén a külhoni magyarokkal való kapcsolattartás során nem jelentkeztek nagymértékben problémák. Szilágyi Péter kiemelte: a határon túli magyarok nemcsak politikai, hanem civil, társadalmi és egyházi segítségre is számíthattak.

A KKM Konzuli és Állampolgársági Főosztályának vezetője ismertette: a járvány kitörésekor már az első pillanatban születtek intézkedések, amelyek az első hazai korlátozások bevezetésére lehetővé tették a gyors reagálást. Riskó-Nagy László szólt a külföldre utazás során igénybe vett konzuli szolgálatok megnövekedett számáról is. A repatriálás során a legtöbb esetben megkönnyítette az állampolgárok hazajuttatását az európai uniós állampolgárság, ugyanakkor a nemzetek közötti különbségek nehezítették a folyamatot – összegezte a Konzuli Szolgálat igazgatója. A KKM kulturális diplomáciáért felelős helyettes államtitkára a programokat érintő *„újratervezési arány"* kapcsán hangsúlyozta: *„már ismerjük javarészt a vírus természetét"*, így az első hullámot követően könnyebbé vált a különböző kulturális tevékenységek tervezhetősége. Schőberl Márton ismertette: a tudományos és technológiai szakdiplomaták feladata volt a vírus leküzdéséhez szükséges eszközök beszerzésének intézése, a *„békeidőkhöz"* képest sokkal feszítettebb munkát kellett végezniük.

Szerző: Pap Melinda Patrícia
Fotó: Szilágyi Dénes

A diplomácia mindennapjai

Nyugalmazott nagykövetek történetein keresztül kaphatnak betekintést a misszióvezetők mindennapjaiba a* Diplomaták mesélik *című kötetek olvasói. A 2019-ben megjelent első anekdotagyűjteményt Medgyes Péter, neves angoltanár, a neveléstudomány doktora, az ELTE professor emeritusa és Varga Koritár Pál közgazdász, korábbi nagykövetek jegyzik. Idén augusztusban került a könyvesboltok polcaira a második, harminckét korábbi diplomatát megszólaltató könyv, amelyben harcedzett diplomaták túláradó lelkesedéssel mesélnek önmagukról, kalandos életükről, a világ közeli és távoli pontjairól, idegen kultúrákról.

Noha tudnivaló, hogy a diplomaták felelősségteljes munkát végeznek, rejtélyes figuráknak tartják őket. Mert ugyan mi végre töltik pályafutásuk jó részét külföldön ahelyett, hogy itthon szorgoskodnának? Egyáltalán mit csinálnak odakinn? Nos, afféle szürke eminenciásként fehér asztal mellett hazájuk érdekeit képviselik, szép szóval igyekeznek elhárítani a bajt, szelíd, de öntudatos harcosként, gyakran súlyos nemzetközi konfliktusok sodrásában is teszik a dolgukat.

A kötetekből természetesen nem derülnek ki államtitkok, ugyanakkor olvashatunk minden kontinensről, különbözőbbnél különbözőbb kultúrákról és arról is, veszélyhelyzetben mit lehet tenni, és miért felel egy nagykövet. A protokolláris feladatoktól a tárgyalásokig még azt is megérthetjük, miért olyan fontos egy nagykövetnek ennie – a hazájáért.

A Magyar Diplomáciai Akadémia Külügyi Klub elnevezésű rendezvénysorozatának keretében a szerkesztésért felelős Varga Koritár Pál (a képen középen) mellett Juhász Sándor (a képen jobb oldalt) és Szentiványi Gábor (a képen bal oldalt) nyugalmazott nagykövetek meséltek diplomataként töltött több mint negyven-ötven évükről az MDA hallgatóinak. Hangsúlyozták: nagyon fontos szerepet kap a munkatársakkal való kommunikáció és a kialakított kapcsolat, hiszen sosem lehet tudni, milyen munkaviszonyt hoz a holnap. Legfőképp az egymásrautaltság okozhat konfliktust a kis létszámú külképviseleteken, ahol olyan környezetet kell teremteni, amelyben hatékonyan és jó viszonyban zajlik a munka. Mindebben a házastársak segítségül lehetnek: nemcsak a munkatársak közötti, hanem a külföldi kapcsolatok alakításának is fontos szereplői. Mindemellett a nyelvtudás – köztük a magyar is – megkerülhetetlen a mindennapi élet nehézségeinek áthidalásában, szögezték le. Minderről olvashatunk a fentebb említett kötetekben is.

Szerző: Pap Melinda Patrícia
Fotó: Szilágyi Dénes

Európa a német és a francia választások között

Jean-Thomas Lesueur, a francia Institut Thomas More igazgatója volt a vendég azon a beszélgetésen, amelyet a Stratégiai Tanulmányok Intézete szervezett. A szervezet vezetője a közelgő francia választások kapcsán beszélt a francia pártok támogatottságának változásáról, a közelgő soros elnökségről és az ország társadalmi-gazdasági helyzetéről.

Fejérdy Gergely, a Külügyi és Külgazdasági Intézet vezető kutatója kérdezte elsőként Lesueur-t, Franciaország jelenlegi társadalmi és gazdasági helyzetéről. Válaszában az igazgató elmondta: a gazdasági növekedés üteme jó ideje lassú, az energiaárak megugrottak, az élelmiszerek drágulnak, ezzel együtt azonban a fizetések nem emelkednek. A közkiadások a GDP száznegyven százalékára rúgnak, jelentős mértékű az eladósodottság és az infláció is négy százalék körüli. A társadalom súlyos problémáit eközben a munkanélküliség, a lecsúszó középrétegek és a szegénység jelentik; stabil középosztály nélkül márpedig nincs stabil demokrácia. De kulturális és identitási szempontból is töredezett az ország – mindez sokakban a francia köztársasági modell létjogosultságát kérdőjelezi meg. Eközben szinte eltűnt a hagyományos baloldal.

A régi szocialista párt vezetője, Párizs polgármestere, Anne Hidalgo elindul ugyan az elnökválasztáson, de a vidéki Franciaországot alig ismeri. A zöldek támogatottsága nyole-kilenc százalékos. Az ország alapvetően jobboldali – vélekedett a szakértő –, a jobboldali pártok együtt a választók felét fedik le. A jobbközép párt előválasztásokat rendez majd, jelenleg a lakosság tizennégy százaléka voksolna rájuk. Marine Le Pen támogatottsága mintegy harminc százalékról esett vissza tizennyolcra, miközben Macron szavazóbázisa rendkívül stabil. Meglepetést igazán Éric Zemmour újságíró feltűnése és áttörése jelent, aki közel húsz százalékos népszerűségre tett szert. Az elnökválasztási kampányban a baloldal vélhetően a szociális kérdésekkel – lakhatási gondok, munkanélküliség, míg a jobboldal a migrációval, az iszlámmal, a külvárosok helyzetével foglalkozik majd. Míg Macron és támogatói az európai uniós *„építkezésben”* hisznek, addig Zemmour-t inkább a *„periféria”* választja majd. Utóbbi stábja, *„gépezete”* egyébként profin felépített, átgondolt.

A szakértő, Jean-Thomas Lesueur szerint, a jövő évi francia soros elnökség nem befolyásolja érdemben a kampány tematikáját, ha csak nem romlik tovább a nemzetközi helyzet – például a lengyel határnál. Jacques Delors-t, az Európai Bizottság korábbi elnökét idézve: az unió olyan, mint egy kerékpár: ha nincs mozgásban, eldől. Angela Merkel és Macron kapcsolatáról szólva az igazgató úgy véli: a francia elnök Európa megújításáról szóló víziója a pragmatikus német kancellár számára alighanem semmitmondó lehetett. A németek általában is kissé *„homályosnak”* tartják a franciákat, s ebbe bele is fáradtak – vélte.

A labilis külpolitikai helyzet mellett aggasztónak tűnik a fiatalok politikai passzivitása is. Az EU kapcsán az ifjúságot kizárólag az utazás és az Erasmus-ösztöndíjak érdeklik. A szociológusok által a jelenségre használt új kifejezés az „elintézménytelenedés” az intézmények iránti érdektelenségre utal. A távolmaradás egyébként tömeges, generációs jelenség, a fiatalok egyfajta buborékban élik életüket. *„A fiatalok elköteleződése pontszerű: tetten érhető egyes ügyek iránt, mint például a környezetvédelem. Mindemellett összességében nincsen egy olyan politikai párt sem, amely a fiatal szavazókat összegyűjthetné és mozgósítani tudná”*. Ebben egyébként – a szakértő által – alacsony színvonalúnak vélt oktatás is közrejátszik: már régóta nem teszik érzékennyé a fiatalokat állampolgári feladataikra, kötelezettségeikre.

Szerző: Kovács Lilla

Éric Zemmour, francia esszéista, jobboldali politikai újságíró

Emmanuel Macron francia elnök

Válság egykor és ma – fókuszban a Balkán-régió

Noha a Balkán-régió a szomszédunkban van, belső viszonyairól keveset tudunk. A kettősség feloldása érdekében rendezett konferenciát a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kara (ÁNTK), amelyen szakértők vizsgálták meg a térség országainak válaszait a válságok okozta kihívásokra.

Ördögh Tibor, az ÁNTK Európa-tanulmányok Tanszékének docense megnyitóbeszédében kiemelte a téma iránti nagy érdeklődést, amelyet a doktoranduszok és a konferenciára jelentkező szakértők magas száma is mutat, egyúttal hangsúlyozta, hogy – a tavalyihoz hasonló módon – idén is tanulmánykötet készül az előadásokból. Harangozó Dániel, a Külügyi és Külgazdasági Intézet (KKI) külső szakértője a Balkán-tanulmányok kutatói hálózat elindításáról beszélt, amelynek elsődleges célja, hogy – eleinte informális keretben – kutatók és munkáik láthatóságát növelje, később pedig közös publikációkat eredményezzen. A tervek szerint egy weboldal is létrejön majd a kutatók és érdeklődők számára; addig pedig közös Facebook-csoport és levelezőlista indul.

Kedvezőtlen széljárás

A konferencia első paneljében Pintér Attila, belgrádi magyar nagykövet rávilágított: bár az uniós csatlakozás folyamata lassult, a kínai és orosz befolyásszerzés nem olyan intenzív, mint amilyennek tűnik. Eközben számos külpolitikai tényező alakult kedvezőtlenül Szerbia számára, többek között az amerikai elnökválasztás eredménye: Trump megengedőbb volt Koszovó kapcsán, így Szerbiának szándéknyilatkozatot kellett aláírnia, amelyben az USA kemény feltételeket támasztott. Ezek között szerepelt többek között, az 5G-hálózat kizárólagosan ellenőrzött forrásból való beszerzése (ami kizárja Kínát), vagy külképviselet nyitása Jeruzsálemben. Összességében azonban a Balkánnal kapcsolatban csupán az az érdeke Washingtonnak, hogy ne kerüljön orosz és kínai befolyás alá. Míg Németország elsőszámú, Olaszország második számú külgazdasági partner, addig a franciák szerepe nem jelentős, és Kína is kevésbé fontos, mint az EU-tagállamok. Az orosz gazdasági befolyás a fegyverbeszerzések dacára csökken, Törökország szerepe pedig még kevésbé lényeges. Így van ez annak ellenére is, hogy a vakcinadiplomácia másra engedne következtetni, hiszen Szerbia nagyon sok kínai és orosz vakcinát vásárolt, amellyel ellátta a macedónokat, montenegróiakat, bosnyákokat, ily módon erősítve régióbeli pozícióját.

Szigor és fegyelem

A horvát helyzetről számolt be Lőrinczné Bencze Edit, a Kodolányi János Egyetem tanszékvezető főiskolai tanára: 2015-től az ország növekedési pályára állt, amelyet megakasztott a pandémia. A válságot először szakmai szempontok alapján próbálták kezelni, gazdasági oldalával csupán később foglalkoztak a fogyasztók előtérbe helyezésével. Bértámogatásokat, szociális intézkedéseket léptettek életbe, és módosították a munka törvénykönyvét is. A fogyasztás csökkenését járulékcsökkentéssel, adócsökkentéssel próbálták elkerülni. Az euró bevezetése érdekében, a konvergencia kritériumok kapcsán szigorú politikát folytattak, amit az idei több mint két százalékos infláció is jelez. A GDP tavaly nyolc százalékkal esett vissza, idén ugyanilyen mértékű bővülés várható. A munkanélküliség folyamatosan problémát jelent, de a 2015-ös tizenhat százalékról immár hét és fél százalékra mérséklődött. A turizmus tavaly drámaian visszaesett, idén azonban ebben az ágazatban is megfigyelhető növekedés.

Érdek vagy kényszerpálya?

Harangozó Dániel, a KKI külső szakértője Szerbia katonai semlegességének kérdését járta körbe. Az ország semlegessége még Jugoszláviának az el nem kötelezett országok mozgalmában való részvételében gyökerezik. A NATO-tagsággal kapcsolatos ellenérzés oka pedig a boszniai szerbek és a Kis-Jugoszlávia elleni NATO-fellépésből ered. Ugyanakkor Szerbia a NATO Békepartnerség programjában is részt vesz, és az ország haderőreformjában is segít a szövetség. A Milošević-éra után kezdetét vette a semleges katonai orientáció propagálása a sajtóban, ami – mintegy kompromisszumként – átültetve a jogrendszerbe a Koszovó önálló státuszának elutasításáról szóló dokumentumban jelent meg, ezáltal is igyekezve elnyerni Oroszország jóindulatát. A szerb vezetés igazán sosem gondolta végig, hogy ez a pozíció valójában az ország érdeke vagy csupán kényszerpálya volt – hangsúlyozta a szakértő. Annyi bizonyos, hogy a semlegesség afféle politikai retorikai eszköz volt, amelyet akkor hangoztattak, amikor választani kellett (volna) az orosz- és a nyugatbarát orientáció között. Az Oroszország elleni szankciókhoz például nem csatlakozott Szerbia, miközben katonai semlegességét fennen hirdette. 2020-ban pedig a balti állam is szeretett volna részt venni a belarusz–orosz hadgyakorlaton, ám az elcsalt Lukasenka-választás folytán beütött válság miatt Szerbia is nyugati nyomás alá került, hogy bojkottálja a részvételt. Szerbia így is tett, hozzátéve: a következő hat hónapban másutt sem vesznek részt hadgyakorlaton – miközben ilyen nem is volt betervezve.

Fenntartható állapotok?

Nagy kérdés, hogy ez az állapot fenntartható-e. Szerbia Koszovó miatt orosz támogatásra szorul, és igyekszik fenntartani a kínai kapcsolatait is. Az ország EU-csatlakozása rövid távon nem reális. Ha ez így marad – mert például a balkánibővítés-ellenes Éric Zemmourt választják Franciaország elnökének –, akkor a balanszírozás fenntartása optimális megoldás lehet. Azonban amennyiben Koszovó helyzete megoldódik, áttörést hozva az EU-csatlakozás ügyében, akkor Szerbiának kül- és biztonságpolitikai orientációját felül kell vizsgálnia, és harmonizálnia kell az unióval – zárta gondolatait Harangozó Dániel.

Az eseményen többek között szó volt még Szerbia katonai semlegességének kérdéséről, az államok gazdaságainak teljesítményéről, valamint a koszovói helyzetről.

Szerző: Kovács Lilla, Szilágyi Dénes

Fotó: Andrej Isakovic/AFP

A magyar **külpolitika** kérdései

Az elmúlt tíz évben a magyar külpolitika nagy figyelmet kapott. Feladva a korábban olykor megfigyelhető passzivitását, Budapest 2010 óta markánsan és néha konfrontatívan hallatja a hangját. Mégis, a rendszerváltás utáni magyar külpolitika „tudományos igényű feldolgozása a magyar társadalomtudományi közösség régi mostohagyereke". Természetesen születtek és születnek könyvek, tanulmányok és konferenciaelőadások a témában, de sokkal kevésbé „intézményesült", mint más kutatási területek. Ezt az űrt hivatott betölteni a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszékének hagyományteremtő jellegű kezdeményezése.

A november 11-én megrendezett konferencia négy panelben járta körül a rendszerváltás óta tartó tendenciákat, kezdve az elméleti megközelítések ismertetésétől a szektorális kérdéseken át a kisebbségpolitika és a globális nyitás aktualitásának bemutatásáig. Az előadások fő profilját a magyar külpolitikai elemzés módszertanai, a különböző szakpolitikák értelmezései és kihívásainak feltárása jellemezte.

Az első panelben a szuverenitás és a magyar külpolitika kapcsolatától kezdődően szóltak arról is, hogy *„a külpolitika működése a klasszikus diplomácia szintjéről átkerült a gazdasági érdekek érvényesítésére"*. Az NKE ÁNTK professor emeritusa, Gazdag Ferenc fontosnak tartotta megjegyezni: *„a biztonságról a gazdasági érdekekre való átfordulás egyszerre tartalmaz szubjektív és objektív elemeket"*, és az az uniós keretrendszer, amelyben Magyarország mozog, mereven elzárkózik attól, hogy az ország gazdasági érdekeit megfelelően érvényesítse. Gazdag Ferenc úgy fogalmazott: hazánk szuverenitásának erősödése nehezen mérhető, ugyanakkor az érdekérvényesítés terén jóval szélesebb lehetőségeink vannak, mint a rendszerváltást követő években.

Magyarország államberendezkedésének mivoltáról a Budapesti Corvinus Egyetem (BCE) Nemzetközi Kapcsolatok Tanszékének egyetemi docense szólt, aki előadásában kiemelte: Közép-Kelet-Európában az elmúlt évtizedben lezajlott egyik legnagyobb politikai átalakulás az illiberális demokrácia építése volt Magyarországon. Szűcs Anita az illiberális demokrácia narratíváját érintve azt mondta: a magyar külpolitikában a fennálló nemzetközi világrend-ellenesség egyfajta keresztény- és állami szuverenitás központú identitás köré épül. Ez a folyamat már 2010-ben elkezdődött, de a magyar miniszterelnök, Orbán Viktor 2014-ben tusnádfürdői beszédében szögezte le, hogy célja az illiberális demokrácia kiépítése Magyarországon. Bár a magyar politikatudomány a magyar politikai rendszert kívülről korlátozott hibrid rezsimként definiálja, a releváns külpolitikában nincs illiberális eszme, de megvalósul a gyakorlat. *„Az identitás a »mi« és »ők« dichotómiája mentén építkezve világosan elkülöníti a pozitív és negatív elemeket, új tartalmat adva a magyar állami szuverenitás alapjául szolgáló nemzetfogalomnak."* Ehhez kapcsolódva az Europa Varietas Institute vezetője, Türke András István leszögezte: a külpolitikát komplex egységként kell szemlélni. Hozzátette: a magyar think thankek könnyen be tudnak kapcsolódni a külpolitika alakításába, és progresszívebb közeget teremtve a magyar külkereskedelemnek is nagyobb teret biztosíthatnak.

A második panelben már a külpolitikai elemzés szűkebb területeit érintő kérdésekről beszélgettek. A francia–magyar kapcsolatok 1989 és 2004 közötti változásait a Magyar Nemzeti Levéltár főlevéltárosa, Garadnai Zoltán ismertette, aki kiemelte: a Szovjetunió összeomlását követő években Magyarországról kedvező kép alakult ki az első demokratikus választások sikerének köszönhetően. A V4-ek regionális együttműködésének kihívásait és lehetőségeit a Szegedi Tudományegyetem (SZTE) Állam- és Jogtudományi Kar Politológia Tanszékének egyetemi docense részletezte. Soós Edit azt a kérdést járta körül: hogyan lehetne *„alulról felfelé épülő struktúrákkal mélyíteni az együttműködést"*. A Visegrádi Csoport szerepe egyre fontosabb a térségi érdekek érvényesítésében – hangsúlyozta. Előreláthatólag a visegrádi regionális profil fenntartása és a regionális identitás erősítése érdekében a visegrádi együttműködést *„alacsonyabb kormányzati szinteken is fejleszteni szükséges, a helyi/regionális szereplők közötti kapcsolatokra építve, a közös kezdeményezések összehangolása révén."* Ez a rugalmas egyeztetési fórum ugyanakkor nagyobb mozgásteret biztosít a V4-országok szakbizottságainak, minisztereinek a találkozásra. Az SZTE docense hangsúlyozta: a négy ország között egyetértés van abban, hogy az intézményesítés nem szükséges a V4-együttműködés elmélyítéséhez.

A magyar NATO-szerepvállalás áttekintésével az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet tudományos munkatársa, Csiki Varga Tamás foglalkozott. Előadásában hangsúlyozta: míg 1999–2014 között Magyarország szempontjából is helytálló volt bizonyos mértékig a kritika, hogy „biztonságfogyasztóként" többet profitál a NATO-tagságból, mint amennyit cserébe invesztál, a bővülő válságkezelési szerepvállalás, majd a dinamikusan megnövelt védelmi kiadások és az átfogó haderő-modernizáció nyomán napjainkra már egyértelműen *„biztonságtermelőként"* van jelen a szövetségben. Hiszen „minél kisebb egy állam, annál kevesebb eszköze van" érdekeinek érvényesítésére. Csiki Varga Tamás kiemelte: a NATO-hoz és az Európai Unióhoz való csatlakozás után csökkeni kezdett a magyar védelempolitika szerepe, majd 2016 óta az anyagi támogatás újra fokozatosan növekszik.

A konferencián többek között szó esett az elmúlt harminc év változó magyar interakcióiról, a magyar kisebbségpolitika rendszerváltást követő aspektusairól, illetve a magyar Afrikapolitikák összehasonlításáról is.

Szerző: Pap Melinda Patrícia

A helyzet drámai, a forgatókönyvet azonban mi írjuk!

„Aki a vízhez ért, a jövő szakembere. A mérnöki és vízdiplomáciai tudás a 21. század legfontosabb értékei közé tartoznak” – fogalmazta meg Bíró Tibor, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Karának dékánja a Vízhiány 2021 *konferencián, amely a* Planet Budapest 2021 Fenntarthatósági Expó és Világtalálkozó *előrendezvénye volt. Az eseménynek, amely kiemelt témaként kezelte vízkészleteink megőrzésének és hasznosításának problémakörét, a NKE adott otthont.*

Pénz, paripa, fegyver. És víz

Görgei Artúr, az 1848–49-es szabadságharc főparancsnoka vajon járatos volt a víztudományban? A tavaszi hadjárat eredményeit kizárólag bátor katonáink hősiességének köszönhetjük? – tette fel a kérdéseket megnyitóbeszédében Csikány Tamás dandártábornok, tudományos rektorhelyettes. Megválaszolva a felvetéseket világossá vált, hogy a sikerekben közrejátszott, a szabadságharc vezetői tisztában voltak a vizek jelentőségével. A dicsőséges tavaszi hadjárat menetét alapvetően határozta meg az, hogy parancsnokai ismerték az akkori vízfolyásokat, a vízi akadályok helyzetét és állapotát. Így Görgei Artúr és hadserege a gödöllői hadjárat tervezésekor, az évszázad egyik legkeményebb telét követő olvadásban is tudatában volt a járható irányoknak. A hadtudományokban jártas szakember felidézte a Ludovika Akadémia dicső múltját is. Az akadémián – amelynek utódja jelenleg is a magyar tisztképzést szolgálja – mindig is komoly szerepe volt a víznek. A campus területén elhelyezkedő tavat is ennek köszönhetjük, hiszen azért hozták létre, hogy a leendő tisztek ott gyakorolják a vízen való átkelést. *„A víz a földi élet alapja, tehát az élethez kell a víz, de nemcsak a katonáknak, hanem az egész országnak, a lakosságnak, a köznek.”* Ennek felismerése nyomán került a víztudomány egyetemünk szervezetébe – hangsúlyozta a rektorhelyettes. A vízügyi szakma nélkülözhetetlen, kulcsfontosságú terület, nincs olyan gazdasági ágazat, amellyel ne állna összefüggésben, a Víztudományi Kar pedig az egyik legsikeresebb és legaktívabb kara egyetemünknek – fogalmazott Csikány Tamás.

Miért baj, ha kevés a víz?

Az egyre fokozódó szélsőséges időjárási körülmények között gyakran szinte egyszerre kell védekeznünk árvizek és aszály ellen, miközben a vízhiány egyre több helyen érzékelhető. *„Megfelelő mennyiségű és minőségű víz nélkül a jövőnk a tét! A helyzet drámai, a forgatókönyvet azonban mi írjuk!”* – hívta fel a figyelmet videóüzenetében Áder János, Magyarország köztársasági elnöke, a rendezvény fővédnöke köszöntőjében. A vízgazdálkodás három célterülete – sok víz, kevés víz, szennyezett víz – közül hazánkban a kevés víz jelensége a legsúlyosabb probléma, emelte ki Váradi József, a Vízügyi Tudományos Tanács elnöke hozzátéve, hogy a kétezres évektől az aszály és a vízhiány már külön problémát jelent, de Magyarország nem követője, hanem éllovasa a nemzetközi trendek kialakításának.A vízhiány nem egyenlő az aszállyal

A kevés víz veszélyeire figyelmeztetett Bíró Tibor, a Víztudományi Kar dékánja is. *„Az elmúlt évtizedekben nagyon komoly és tartós kisvizeket tapasztalhattunk meg, a jelenség folyó- és állóvizeinkben is egyaránt tetten érhető, és komoly kockázatokat hordoz magában. A kisvizek következményei érintik nem csupán a mezőgazdaságot, az öntözést, a folyók hajózhatóságát, az ipar vízbiztonsági kérdéseit és a holtágak vízellátási kérdéseit, hanem az ivóvíz kérdéskörét is. Ezek a parti szűrésű vízkészletek adják ivóvízkészletünk negyven százalékát. A vízgazdálkodás inter-, multi-, sőt napjainkra már transzdiszciplináris tudományterületté vált.”*

A vízhiány nem egyenlő az aszállyal, mindamellett nem csupán a mezőgazdaság problémája. Ungvári Gábor, a Regionális Energiagazdálkodási Kutatóközpont kutatója előadásában szólt a súlyos, eseti, aszályból fakadó vízhiány és a krónikus, gyakori vízhiányból, azaz vízszűkösségből fakadó vízhiány gazdasági következményeiről. Felhívta a figyelmet a hozzáadottérték-szemléletre, különös tekintettel a mezőgazdasági öntözés területén.

Merre tart a folyó, oldalra? Lefelé!

„A vízhiány okaival kapcsolatos kérdéskör összetett: a klímaváltozás csupán az egyik paramétere, a folyók karakterisztikájának megváltozása azonban még inkább befolyásolja a jelenséget” – fogalmazott Láng István, az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatója. Előadásában nem csupán az aszályjelenségek egyre növekvő gyakoriságára figyelmeztetett, hanem a folyómedrek beágyazódására is. Lovas Attila, a KÖTIVIZIG igazgatója a medermélyülési folyamatok összefüggéseibe avatta be a résztvevőket. Előadásában beszélt a felszíni és felszín alatti vízkészletek összefüggéseiről. *„Talajvizeink csökkenésének legfőbb oka nem a nagymértékű vízkivétel, hanem az a természeti jelenség, hogy a folyók beágyazódásával rengeteg víz tűnik el »alólunk«. Biztosítani kellene a folyók természetes, oldal irányú medermozgásait, ehelyett gyakran megakadályozzuk dinamikus mozgásukat. Ám, ha a folyó oldalra nem tud mozogni, akkor lefelé fog!”* – hangsúlyozta Lovas Attila.

Szerző: Páhy Anna

FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS: lehetőség vagy kötelesség?

„A fenntartható fejlődés fogalma nem a posztmodern társadalom luxusterméke, nem elvont elv vagy idea. A fenntarthatóság erőforrásaink, tőkejavaink, termelési tényezőink megőrzése, mennyiségi és minőségi gondozása, amelyből előállítjuk a jólétet. Fenntarthatósági kihívásaink természetesen számos területen összekapcsolódnak a vízgazdálkodás kihívásaival” – fogalmazott az eseményen Bartus Gábor, a Nemzeti Fenntartható Fejlesztés Tanácsának titkára.

CSAPADÉKVÍZ – A víz, amellyel gazdálkodni lehet és kell!

A települési csapadékvíz-gazdálkodás a település területére hulló csapadékvizet felhasználandó, megújuló természeti erőforrásnak tekinti. Napjainkban az éghajlatváltozás miatt egyre gyakrabban tapasztalható szélsőséges időjárási jelenségek – aszályos időszakok és villámárvizek – fontossá teszik a csapadékvíz-gazdálkodás kérdéskörét.

A Magyarország Kormánya által elfogadott Kvassay Jenő Terv (Nemzeti Vízstratégia) kiemelt feladatnak tekinti a települési csapadékvíz-gazdálkodást. A csapadékvíz-gazdálkodás, a csapadékvíz szabályozatlan lefolyásának megszüntetése és az abból származó szennyezés csökkentése egyaránt szolgálja a felszíni és a felszín alatti vizek minőségének és mennyiségének védelmét, valamint a belterületi vízvisszatartás elősegítését, a csapadékot elvezető hálózatok tehermentesítését. Novemberben a témához kapcsolódva rendezték meg a III. Országos Települési Csapadékvíz-gazdálkodási Konferenciát a bajai Víztudományi Karon. Bíró Tibor dékán felidézte a kar megalakulásának évében, 2017-ben tartott első eseményt: ekkor még nem számítottak arra, hogy szakmai körökben népszerű lesz a rendezvény. A csapadékvíz-gazdálkodás a vízgazdálkodás legmostohább területe – emelte ki a kar vezetője. Hozzátette, hogy a Nemzeti Vízstratégia több pontja is említést tesz erről a problémáról, valamint javaslatot tesz az érintett terület fejlesztésre. A konferencián köszöntőt mondott Zsigó Róbert államtitkár, Baja és térsége országgyűlési képviselője. Mint mondta, az elmúlt évek kiszámíthatatlan időjárása óriási kihívások elé állította a vízügyi szakembereket, az önkormányzatokat és az agráriumot.

A konferencia lehetőséget teremt arra, hogy a csapadékvíz-gazdálkodás területén dolgozó szakemberek át tudják adni tapasztalataikat, és tanulni tudjanak – mondta a képviselő. Réthy Pál, közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkár köszöntőjében hangsúlyozta, hogy a magyar vízgazdálkodás kiemelt célja az országban visszatartott vízmennyiség növelése, ennek ellenére a csapadékvíz visszatartása többnyire nem, vagy csak korlátozottan megoldott. A megváltozott időjárási körülmények miatt újszerű megközelítést igényel a probléma megoldása. Dukai Miklós önkormányzati helyettes államtitkár köszöntőjében bemutatta a LIFE projektet, amely a települési vízmegtartás és alkalmazkodás előremozdítását célozza. Az extrém időjárás okozta kihívásokat alkalmazkodással tudjuk a leghatékonyabban mérsékelni – fogalmazott az államtitkár.

A konferencia délelőtti programja plenáris előadásokkal folytatódott. Tóth Ferenc tűzoltó dandártábornok, országos polgári védelmi főfelügyelő ismertette a polgári védelem szerepét a csapadékvíz okozta települési vízkárok elhárításában. Jancsó Béla, a Magyar Mérnöki Kamara Vízgazdálkodási és Vízépítési Tagozatának elnöke áttekintést adott a településen jelenlévő vízgazdálkodási feladatokról, kiemelve az egyes vízgazdálkodási elemek integrálásának egymásra gyakorolt hatását. Kovács Károly, a Magyar Víz- és Szennyvíztechnikai Szövetség elnöke az EU fenntarthatósági és taxonómiai programját mutatta be, hangsúlyozva a csapadékvíz alternatív szerepét. Patziger Miklós, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vízi Közmű és Környezetmérnöki Tanszékének tanszékvezetője a szélsőséges csapadékmennyiségek víziközmű-hálózatokat befolyásoló hatásait elemezte, és a nemzetközi gyakorlatból vett megoldások adaptálhatóságára hívta fel a figyelmet.

A délutáni programban hat különböző szekció nyújtott lehetőséget a csapadékvíz-gazdálkodással kapcsolatos ismeretek bővítésére. Többek között hallhattunk a közút forgalma által okozott szennyeződések terjedésének vizsgálatáról, a klímakockázat és a földhasználat-változás települési infrastruktúrákra gyakorolt hatásáról és az agrotechnikai gyakorlatban alkalmazott szélsőséges csapadékoszlások kezeléséről. Esettanulmányi szinten szó esett a korábbi években bekövetkezett, Németországot sújtó nyári villámárvízekről, de olyan témák is napirendre kerültek, mint a veszélyes ipari üzemeket érintő csapadékvíz-gazdálkodás, valamint az éghajlatváltozás lehetséges hatásai a parti szűrésű vízbázisokra.

A konferencia előadásai rávilágítottak arra, hogy a csapadékvíz-gazdálkodás területén még nagyon sok feladat vár megoldásra. Ha figyelmen kívül hagyjuk a kockázati tényezőket, akkor azok válsághelyzetté alakulnak. A kitettség jelentős, és kockázatának minimalizálása érdekében fel kell készülni a veszélyhelyzetekre, ami azonban csak komplex, rendszerszemléletű megközelítéssel lehetséges, hozzájárulandó a legfontosabb célkitűzéshez, vagyis a vizek mennyiségi és minőségi védelméhez. A munkában fontos szerepük lesz a szakembereknek, de az önkormányzatokra, valamint a mezőgazdaságban érdekeltekre is komoly felelősség hárul.

Szerző: Bárdos Mónika

INNOVATÍV MEGOLDÁSOK GYŰJTEMÉNYE

Vízáteresztő burkolat: a burkolatnak köszönhetően az esővíz átszivároghat a felszínen, bekerülve a felszín alatti rétegekbe, vagy egy föld alatti tárolóba, ami segít szabályozott módon visszaengedni azt.

Patakmeder visszaállítása természetes állapotba: korábban sok medret mesterségesen kibéleltek betonnal és kövekkel, módosítva ezzel az áramlás paramétereit csökkentve a fauna élővilágát. A természetes visszaállítás során minden mesterséges műtárgyat eltávolítanak, és természetes helyettesítőket alkalmaznak, amelyek segítenek helyreállítani a természetes állapotot.

Esővízgyűjtő tartályok: A tartályok segítségével a hétköznapi háztartások is könnyedén összegyűjthetik az esővizet és használhatják kerti öntözésre, amelynek köszönhetően értékes ivóvizet takaríthatnak meg és csökkenthetik a vízfelhasználást.

Extenzív zöldtető: az extenzív zöldtetők alacsony fenntartási igényű, födémre telepített egyszintes élő zöldfelületek. Általában 8-25 centiméteres rétegvastagsággal készülnek, szukkulensekkel és szárazságtűrő fűfélékkel beültetve az ültetőkeveréket. Extra szárazságtűrőek és minimális karbantartást igényelnek.

Intenzív zöldtető: a tetőkertek legértékesebb típusa, amelyben szinte minden olyan növény felhasználható, amelyeket földszinti kerteknél is alkalmaznak. Sokoldalúan használhatóak, azonban fenntartásuk intenzív ápolással jár. Az intenzív zöldtető értékesebb, mint az extenzív, viszont lényegesen magasabb a kivitelezési és fenntartási költsége is.

Zöld homlokzat: a telepített növény kapaszkodási formája és támrendszer-igénye alapján kétféle lehet: közvetlenül az épület falán gyökerekkel, ágakkal megtapadó növények alkotta megoldás, illetve amelyekhez külön kiegészítő szerkezeti elemek szükségesek.

Kéktető: sűrű belvárosi környezetben nagy jelentősége van a lapostetők potenciális víztározó kapacitásának. Ezeket medenceként hasznosítva jelentős mennyiségű csapadék tartható vissza, amellyel csökkenthető a csapadékcsúcs és a városi hősziget effektus.

PLANET

Idén hazánkban rendezték meg **Planet Budapest 2021** *címmel a közép-európai régió legrangosabb – fenntarthatósággal foglalkozó – nemzetközi diplomáciai találkozóját. A rendezvény felhívta a figyelmet a kedvezőtlen környezeti, társadalmi és gazdasági folyamatokra, ugyanakkor azt is megállapította, az emberiség jövőjét beárnyékoló változások még visszafordíthatók. Az eseményen a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Víztudományi Kara (VTK) is képviseltette magát.*

Lenyűgöző, ámulatba ejtő, ugyanakkor elgondolkodtató világba csöppent a látogató a Planet Budapest 2021 ismeretterjesztő helyszínein. A szervezők látványos és szórakoztató közönség- és élményprogramokkal hívták fel a figyelmet a fenntartható életmód fontosságára. A szakkiállítók területén azonban már az egyszerű, újrahasznosított barna papíré volt a főszerep. Ökopapírból készültek a szórólapmentes standok és ruhatárak, de még a legtöbb ülőalkalmatosság is. Az érdeklődők nem csak zöld csomagolással, használt bankjegyből készült bútorokkal vagy környezetbarát okosruhákkal találkozhattak; az étkezésre szolgáló pavilonban is a fenntartható halfogyasztásnak vagy a helyben termesztett élelmiszerek felhasználásának gondolatával ismerkedhettek. *„Az évtizedek óta ismert mondás, hogy gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan, már kevés”* – húzta alá Áder János köztársasági elnök, a rendezvény fővédnöke a megnyitón. Az elnök szerint a mondat jelenleg így hangzik helyesen: cselekedj globálisan, cselekedj lokálisan! *„Cselekedni kell globálisan és lokálisan is; a globális cselekvés nemzetállami tettek révén válhat eredményessé.”* Hozzátette: a glasgow-i klímacsúcs után néhány héttel azért gyűltek össze a világ százhúsz országából, hogy a klímaváltozás mellett, a fenyegető vízválságról, a biodiverzitás megőrzéséről, a körforgásos gazdaság megteremtésének feltételeiről tanácskozzanak.

Világtalálkozó és expó

A visegrádi országok közös, fenntartható fejlődéssel foglalkozó rendezvényét november 29. és december 5. között a Hungexpo területén rendezték meg. Vezető politikai döntéshozók, nemzetközi szervezetek magas rangú tisztségviselői, a tudományos élet képviselői és a fenntarthatósági célok megvalósításában élenjáró, konkrét megoldásokat kínáló vállalatok ügyvivői szólaltak fel, hogy felhívják a közönség, különösen a fiatalok figyelmét a kedvezőtlen környezeti, társadalmi és gazdasági folyamatokra. Ugyanakkor hangot adtak annak a megállapításnak is, hogy az emberiség jövőjét beárnyékoló változások még visszafordíthatók. A Planet Budapest 2021 több mint száznyolcvan szakmai kiállítót mutatott be a visegrádi országokból, amelyek technológiai fejlesztéseikkel, termékeikkel és szolgáltatásaikkal segíthetik elő a fenntarthatósági fordulatot. A startupoktól a nagyvállalatokig minden olyan üzleti szereplő számára lehetőség nyílt a megjelenésre, amely új megoldásokat kínál az élhetőbb jövőért, az energia, a mezőgazdaság, a közlekedés, a vízés hulladékgazdálkodás, valamint az *„okosvárosok”* innovációja terén.

Fejlődés **vagy** fenntarthatóság? **Mindkettő!**

ÚSZÓ DRÓN ÉS ELEKTROMOS GUMICSÓNAK

A Víztudományi Kar nem csupán szekcióüléseken vett részt; a kiállítók között is szerepelt. A Területi Vízgazdálkodási Tanszék tanszékvezetője, Keve Gábor egyetemi docens mutatta be a standon kiállított tárgyakat.

„Az expó egyik érdekessége, hogy a hullámtéri környezetet hogyan lehet megváltoztatni úgy, hogy megőrizzük a természetes környezetet, miközben az árvízi levezetőképességet növeljük, és így a vízbiztonságot javítjuk. Az másik markáns kérdés a vízminőség, de mindkét témához elengedhetetlenek a szabatos vízi mérések. A mintavételezés, mérés kiváló eszköze a kiállított elektromos csónak és a drónhajó” – avatott be bennünket a tanszékvezető. A felfújható elektromos meghajtású gumicsónak praktikus eszköz, a nehezen megközelíthető, gyakran védett víztesteken való munkák speciális műszerhordozója. Egy alumíniumból vagy fából készült darab sokkal stabilabb ugyan, de ezt akár két ember is bárhol vízre tudja bocsátani, főleg azokon a helyeken, ahol a robbanómotoros meghajtás nem engedélyezett. A csónak elektromos meghajtású motorjához egy lecsatolható akkumulátor tartozik, amely bármikor kicserélhető. A biztonság kedvéért az akkumulátort a fedélzeti napelemmel is lehet tölteni, amely a csónak és a műszerek energiaellátásához egyaránt szükséges. Kiemelt, vízen végzett feladataink közé tartozik a mederviszonyok változásának mérése, a vízhozam és a hordalék mérése – utóbbi nagyon fontos tényező a folyók vízjátékában. Ha ismerjük a hordalék természetét, akkor fel tudunk

készülni az ezzel kapcsolatos problémákra, például a hullámtéri medrek feliszapolódásából eredő, egyre égetőbb vízlevezető képességi gondokkal kapcsolatban. A csónakokkal sem megközelíthető helyeken drónok segítik munkánkat. A köztudat szerint ezek a műszerek kizárólag levegőben dolgoznak, ám vannak vízben szolgálatot teljesítő drónok is. Például ultrahangos méréseknél, ahol azonos térre van szükség a visszaverődéshez, a levegőből nem lehet vízmélységet mérni, mert két külön közegről van szó. Ehhez olyan drónra van szükségünk, amely a vízen mozog, és a mérőfej a víz alá kerül. Ilyen esetekben a drónhajó elengedhetetlen segítség. Különlegessége, hogy nem igényel személyzetet, távirányítással működik.

Fókuszban az NKE-VTK

„A fenntartható fejlődés tekintetében kiemelkedő jelentőségű a praktikum, a konkrét technológiai háttér”– mutatott rá a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Karának dékánja, Bíró Tibor. *„A Planet Budapest 2021 keretein belül be tudtuk mutatni, léteznek azok a megoldások, amelyek életképesek és perspektivikus lehetőséget nyújtanak a fenntartható fejlődésben.”* A világtalálkozón politikai döntéshozók is megjelentek, láthatták, hol tart ma a technológia. Ezzel párhuzamosan tanácskozások folytak, szakemberek »

mutatták be azokat a műszaki újdonságokat, amelyekkel a politikai döntéshozók megfelelő intuíciót, muníciót kaphattak ahhoz, hogy saját szférájukban, de akár nemzetközi szinten is előremutató lépéseket tegyenek. Az expón való részvétel nem csupán szakmai szempontból volt kiemelkedő jelentőségű a VTK számára, de nemzetközi ismertségüket is növelte. *„A rendezvényre elsősorban a visegrádi négyeket vártuk, ezekkel az országokkal jelenleg is együttműködünk, de további oktatási és kutatási kapcsolatépítésben gondolkodtunk az adaptív és integrált vízgazdálkodás terén. Folyamatosan keressük azokat a partnereket, akik a mi innovációs törekvéseinkhez tudnak kapcsolódni”* – hangsúlyozta az NKE VTK vezetője.

Fenntarthatóság és vízgazdálkodás

A fenntarthatóság középponti környezeti eleme a víz. Gyakorlatilag mindennel összefügg; a legtöbb természeti katasztrófa vízzel kapcsolatos. Azért foglalkoznak a szakemberek az éghajlatváltozással, klímavédelemmel, mert a sorozatos aszályok, vízhiány, amelyek a gazdasági növekedést akadályozzák, egyértelműen arra hívják fel a figyelmet, hogy a politikai döntéshozóknak komolyan kell venni a fenntartható fejlődést. Már nem csupán a gazdasági növekedés potenciálja a tét, hanem maga az emberi lét.

„Az integrált vízgazdálkodás azt jelenti, hogy azokon a területeken, ahol a vízgazdálkodás érintett – mezőgazdaság, közlekedés, ipar, energiaipar, egészségipar, turizmus stb. –, az adott ágazattal együtt lehet a kihívásokra választ adni; önmagában a vízügyi szakma nem képes kezelni a problémákat, hiszen eszközrendszere korlátozott. Ez teljesen új szemléletet igényel.” – fogalmazta meg Bíró Tibor.

A jövő városai

„A jövő okosvárosai okos-vízgazdálkodással rendelkeznek, aminek kialakítása nem úri passzió, egész egyszerűen nincs más út!” – emelte ki a VTK dékánja. Az okosvárosok kialakításának alapja, hogy rendszerben, háztartási és önkormányzati szinten együttműködve tudjunk fenntartható vízgazdálkodást létrehozni. Konkrét példával élve: ivóvíz minőségű vizet csak ivóvízfogyasztásra és főzésre használjunk, a vécéöblítéshez már a szürke vizek is megfelelnek, például a mosógépből leeresztett víz is alkalmas erre. A csapadékvizeket háztartási és önkormányzati szinten is vissza kell tartani felszíni és felszín alatti tárolókban, amelyekből megoldható a kerti öntözés vagy a kocsimosás. A cél az, hogy okossá tegyük a rendszert, tehát egy háztartáson belül kormányozzuk az ivóvizet, a használt vizet, a csapadékvizet, a szennyvizet. Tehát a rendszer például a kézmosással szennyezett víz minőségét kontrollálja és megnézi, mire használható az föl. A szürke vizet oda kormányozza, ahol hasznosítható, és ha a beépített szenzor a kertben jelzi, hogy csökken a talajnedvesség, elindítja a csapadékvízből a visszapótlást, az öntözést. Az okosvárosokban a jogi és gazdasági szabályozás mellé be kell emelni egy új elemet, a műszaki szabályozást is. Az okosjövő nagyon közel van, a szemlélet már megvan hozzá. *„Sok tudatos építkező is található, és szerencsére léteznek erre szakosodott cégek is, akik nem csupán kialakítják a megfelelő technológiát, hanem gazdasági előnyt is látnak benne, ami az ügy érdekében nagyon fontos, sőt elengedhetetlen”* – engedett bepillantást a fenntartható vízgazdálkodás folyamataiba Bíró Tibor dékán.

Csak tőlünk függ…

A fenntartható fejlődési célok és a víz összefüggéseiről Szöllősi-Nagy Andrástól, a VTK Víz- és Környezetpolitikai Tanszékének egyetemi tanárától kaptunk átfogó képet. *„Míg a klímaváltozás lassú folyamat – kétszáz évnek kellett az ipari forradalom óta eltelnie ahhoz, hogy a hidrológiai ciklus változása mérhető legyen a víz körforgásának felgyorsulása következtében előálló nem stacionárius állapot –, addig az emberi tevékenység közvetlen hatása már néhány évtized alatt mérhető volt”* – emlékeztetett a professzor. A hatás elsődleges oka a demográfiai változás volt. A 2050-re várható 9,6 milliárdos népesség demográfiai dinamikájával, valamint föld- és vízhasználatával alapvetően változtatja meg a hidrológiai ciklus működését. *„Mivel az emberi tevékenység hatásaira ráerősítő klímaváltozás hatásainak körülbelül 80 százaléka kapcsolatos a vízzel, az ezzel való fenntartható gazdálkodás az emberiség fenntarthatóságának kulcskérdése.”* A hidrológiai ciklus várható gyorsulása következtében növekedni fog a szélsőségek előfordulási valószínűsége, azaz megváltoznak a mértékadó helyzetek, miközben a Föld vízkészlete éppen annyi lesz, mint a holocén elején. A népesség növekedésének következtében a század közepéig drasztikusan csökkenni fog az egy főre jutó víz mennyisége, ami nem fenntartható, és súlyos konfliktusok forrása lehet nemzetközi és szubszuverén szinten egyaránt. Létezik erre megoldás? Igen, és csak tőlünk függ. Persze nem lesz könnyű megtalálni a megfelelő megoldást, mert a régi paradigmákat le kell döntenünk. Ráadásul nincs egyetlen üdvözítő megoldás, hanem megoldástartomány van, ezen belül van mozgásterünk. Egy dolgot nem szabad elfelejtenünk: *„A vízgazdálkodás elsősorban nem műszaki kérdés, hanem társadalmi. Ha pedig társadalmi, akkor politikai, sőt: etikai”* – nyomatékosította a professzor.

Szerző: Páhy Anna

Fotó: Bruzák Noémi/MTI, Szilágyi Dénes

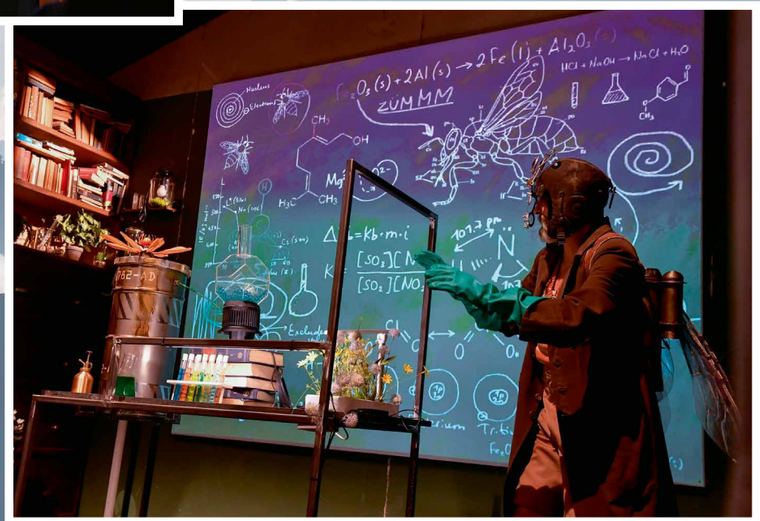

LUDOVIKA SZALON

Ne keverjük az ünnepet a hétköznapokkal!

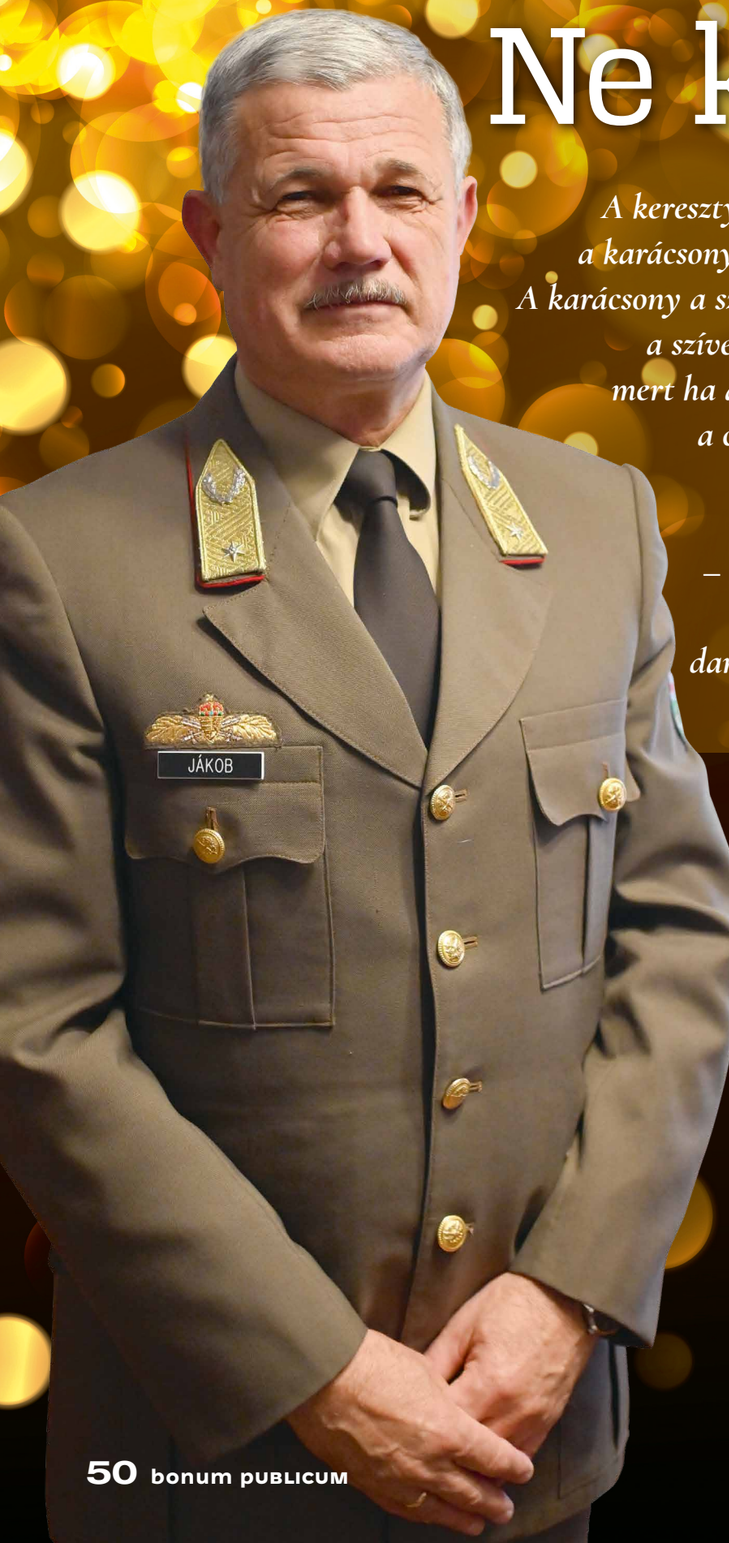

A keresztyén kultúrkör legelfogadottabb ünnepe a karácsony, igazi megéléséhez érdemes lelassulni. A karácsony a szeretet és békesség gondolatát hozza el a szívekbe, igazi családi ünneppé kell válnia, mert ha a nemzet legkisebb védőbástyája, azaz a család jól működik, akkor a nemzet is. Az Isten-haza-család hármas egysége nagyon fontos a „Haza szolgálatában" – köszön vissza a Nemzeti Közszolgálati Egyetem jelmondata. Jákob János dandártábornokkal, a Protestáns Tábori Püspökség püspökével beszélgettünk.

● Mi az adventi-karácsonyi ünnepkör üzenete?

„Megígértetett az angyal által Máriának, hogy Megváltó születik néktek" – olvashatjuk a Bibliában, és Ő valóban megszületett, ehhez kapcsolódik az egész ünnepkör. Az ünneplés a szentestén túl bővült, ennek az volt az oka, hogy hatalmas tömegek mozdultak meg, az ünnepnapok számának emelésével könnyebbé vált a tömegek befogadása az istentiszteleti helyekre. A nagy egyházi ünnepek: a karácsony, a húsvét és a pünkösd közül a karácsony talán a legismertebb.

● Időtlen az ünnep, de kell-e új jelentéstartalmakkal felruházni a 21. században?

Nagyon fontos, hogy milyen gyökerekkel rendelkezik egy fiatal, milyen családból érkezik, egyáltalán van-e mögötte család? Ha ugyanis egészséges családból jön, akkor értékrendszerében a karácsony és az egész keresztyén gondolkodás a helyén van, és az ünnepkört hittel közelíti meg. Ahol mindez nincs meg, ott jobban hat a kereskedelem és a piac. Elvált ugyanis az ünnep misztériuma és a kereskedők karácsonya. Az ünnepet bevezeti az egyházi év kezdete advent első vasárnapjával, amely a várakozás időszaka. Ez nem tétlenséget, hanem készülődést jelent. Ha valaki ezt keresztyén hittel közelíti meg, akkor számára ez az időszak valóban a karácsonyra való lelki felkészülésről szól. Ahol nem ez van a centrumban, ott már az advent is fals értelmet kap, mert nem a templomban, a gyülekezet körében élik meg, hanem kiviszik az utcára, az adventi vásárokba. Legyünk őszinték: az imádsággal és énekkel teli várakozás a ritkább, a többség az adventet rohangálással, átgondolatlan pénzpocsékolással éli meg, és úgy esik be karácsonyra, hogy szeretne az egészen túl lenni. Nem éli át az otthon töltött idő örömét, nem visz magával semmilyen lelki ajándékot, mert kifáradt, meggyötört és fásult lesz. Pedig az ünnep épp azért ünnep, hogy ne keverjük össze a hétköznapokkal. Az Isten által rendelt pihenőnap értelmének lerombolása oda vezetett, hogy rohanóvá vált a világ, pedig a karácsony valódi értelmének megéléséhez éppen lelassulnunk kellene. Ez önfegyelem, befelé fordulás és alázat kérdése. Ha meg tudok tisztulni, akkor megérthető az egész karácsonyt egybefogó szeretet lényege. János evangéliumában olvashatjuk: *„úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen."* Nem az én, a mi ajándékainkról van szó, hanem Isten ajándékáról.

● A karácsonyt a szeretet mellett a békével azonosítják, a reformátusok köszöntése is ez: *„Áldás, békesség!"* Nem érez abban ellentmondást, hogy a katonákat harcra képezik ki, és ön is egyenruhában van?

Mi azért vagyunk a katonák között, hogy a lelket erősítsük, az énképet helyes irányba tereljük, hogy a katona helyén kezelje hivatását, így nem érzek ellentmondást. Ha visszautalok a karácsonyra: a Békesség Fejedelmének érkezését is ünnepeljük. Ha valamikor, akkor napjainkban különösen nagy szükség van a békére, hiszen már másfél éve itt van velünk a koronavírus. Ez a hívatlan vendég nyomott hagyott a lelkünkön is, mert váratlanul és felkészületlenül ért bennünket. Ha az ember lelki állóképessége nincs a helyén, az nagy károkat okozhat.

● Ha már említi a járványt: vannak a helyzetnek az ön számára tanulságai?

Nem tudni, mit hoz a holnap. Fel kell készülni, lehet, hogy ismét bezáratunk. De ez lehet áldás is például azon családok életében, akik a bezártságot jól élik meg, megtalálják egymás közösségét, mert eddig sem volt teher számukra a másik. Ez is probléma a társadalmunkban, hogy az egy házon belül élők is külön helyiségekben vannak, jó esetekben az étkezések a közösek. Ám a család ettől több. Az asztalközösség már az ókortól kezdve meghatározó volt nem csak a család, hanem minden közösség életében. Jó együtt lenni és jó együtt enni, de a régieknek azért arra is volt idejük, hogy megbeszéljék dolgaikat. A mai ember ezt már nem nagyon tudja megtenni. Ha közös programokkal össze tudjuk fogni a családokat, az áldássá lehet, és mindjárt nem lesz rossz élmény a bezártság. Nagy kérdés számomra is, hogyan ér bennünket az ünnep.A Nemzeti Közszolgálati Egyetem *„A Haza szolgálatában"* jelmondattal és gondolatiságával éli mindennapjait.

● Hogyan valósulhat ez meg Isten szolgálataként is?

Egy keresztyén ember számára az *„Isten–haza–család"* hármasa lehet jó válasz erre. Ha meg tudok hajolni Isten hatalma előtt, elfogadom irányítását és keresem az útmutatásait, akkor a hazámra, a népemre átléphetetlen, ajándékba kapott örökségként tekinthetek. A családot Kossuth Lajos a nemzet legkisebb védőbástyájának nevezte. Ha ez a helyén van, a nemzet is jól működik. Ez a hármas egység nagyon fontos a haza szolgálatában is. Nagy gellert kapott a társadalom azzal, hogy túlságosan énközpontúvá vált. Ez pedig nehézzé teszi a közös ügyek szolgálatát is. Az egyetem a nevében hordozza a fenti hármasegység megvalósításának gondolatiságát, ezt számos alkalommal tapasztaltam, amikor Önöknél jártam. Szerencsére nemcsak az oktatók, hanem az egyetemisták részéről is van igény ilyen gondolatokra. Szeretjük mi is odavinni alkalmainkat a Ludovika csodás épületegyüttesébe, amely Budapest igazi díszdoboza, sugározza, hogy van jövője. A Református Egyház a maga részéről egyfajta lelki töltetet szeretne ehhez hozzátenni, mert minden ember számára fontos, hogy milyen lelki tartása van.

Szerző: Tasi Tibor

Fotó: Szilágyi Dénes

Karácsony a Ludovikán

Klubház a befagyott csónakázótónál az Orczy-kertben (1913)

Az Üllői út, bal oldalán a Ludovika tér

Sokak számára ismerős lehet az I. világháború híres karácsonyi momentuma: 1914 decemberében a nyugati fronton harcoló katonák karácsonyfát állítottak, majd karácsony napján a lövészárkok lakói karácsonyi dalok éneklésébe kezdtek, és előmásztak állásaikból, hogy a semleges zónában ajándékokat cseréljenek ellenségeikkel.

Így esett az 1914. évi „karácsonyi fegyverszünet", amely a háborúk történetében a lovagiasság és a humanitás egyik utolsó szép példája volt.

A karácsony a magyar királyi honvédségi Ludovika Akadémia növendékei számára is ugyanolyan meghittséget jelentett – mind vallási, mind családi szempontból –, mint polgártársaiknak. A korabeli lapok tudósításaiból kiderül: az adventi készülődés és a *„karácsonyfa-ünnepély"* a különböző felekezetekből, az ország eltérő pontjairól érkező honvédek szürke téli mindennapjait vidámsággal, boldogsággal töltötte meg.

„Mikulás-ünnepéllyel" indult a december, a Fővárosi Lapok 1889. évi decemberi számából kiderül: *„a tréfás előadások után tánc következett,"* vagyis minden lehetőséget megragadtak a hétköznapok színesebbé tételére. Az 1902–1919 között működő *Független Magyarország* című napilap 1903. december 24-i számában így tudósított az eseményről: *„A magyar királyi honvédségi Ludovika Akadémia növendékei tegnap mentek két heti szabadságra, s január 4-én vonulnak ismét be tanulmányaik folytatására. Az itthon maradt növendékek, mint minden évben, ez idén is megtartják a karácsonyestét bajtársi vacsora keretében. Felállítják a karácsonyfát is, mely ünnepségen pávai Vajna Gábor vezérőrnagy parancsnok, s a tisztikar is részt vesz. Az ünnep csütörtökön este hat órakor lesz."* Ehhez kapcsolódva a *Fővárosi Lapok* 1893. évi decemberi számából kiderül: a *„közel három méteres"* karácsonyfa a főépület dísztermét csinosította, a növendékek ajándékai pedig a *„dusan terített"* asztalokon várták a közös vacsora elfogyasztását követő kiosztásukat.

Az Akadémián mindig is fontos szerepet játszott a bajtársiasság erősítése, ez alól nem képezhettek kivételt az ünnepek sem: a magyar királyi honvédségi Ludovika Akadémia dús asztalai és *„karácsonyfa-ünnepélye"* talán nekünk is adhat erőt ahhoz, hogy a mindennapok rohanásából kiszakadva, a Ludovika főépületre tekintve öltöztessük szívünket ünneplőbe.

Szerző: Pap Melinda Patrícia

Fotó: Fortepan

Az 1924. május 25-én leleplezett Névtelen Hősök emlékműve

Hó borítja Ferenc József király szobrát

Katonák hómunka közben

Katonaszentek: Szent Borbála – december 4.

A középkor egyik legismertebb szentje és vértanúja Szent Borbála. Legendája a villámláshoz kötődik, így olyan hivatások kérik közbenjárását és tisztelik védőszentjükként, amelyek a tűzzel, a robbanással állnak kapcsolatban. Szent Borbála a tüzérek védőszentje is, decemberi emléknapja okán róla szól sorozatunk első része.

Szent Borbála (Barbara) a 3. században, 273 táján született a mai Törökország területén fekvő ókori városban, Nikodémiában. A pesti vargák céhétől az egri kőműveseken és iglói bányászokon keresztül a nagyszombati szűcsökig megannyi hivatás választotta védőszentjének. A keresztény vértanú, a tizennégy segítőszent egyike a tüzérek védőszentje is. Borbálát pogány apja, Dioscurus egy toronyban nevelte, így akarta óvni őt, ennek ellenére megismerkedett a Római Birodalomban akkor még tiltott kereszténységgel, és titokban kereszténnyé lett. Miután apja visszatért egyik útjáról, bevallotta neki új hitét. Apja ennek hallatán kihúzta kardját, hogy megölje, de a legenda szerint megnyílt a torony fala, és Borbála egy hegyre jutott. Apja az üldözésére indult, és elfogta őt. A provincia prefektusa, Martinianus elé vitték, megkínozták, ám Borbála nem tört meg. Sebei csodálatos módon minden reggelre begyógyultak, és a fáklyák, amelyekkel kínozni akarták, kialudtak, mielőtt hozzáérhettek volna. Ruhátlanul akarták megszégyeníteni, de a földből felszálló köd és az égből leszálló felhő ruhaként fedte el testét. Végül fővesztésre ítélték; az ítéletet apja hajtotta végre. A hóhért azonban hazafelé menet villám sújtotta, és a legenda szerint nem maradt belőle más, csak egy maréknyi hamu. Emiatt kérik Borbála oltalmát azóta is villámcsapás és tűzvész ellen, ezért viselik nevét a vészharangok. Ezért lett a harangok és a harangöntők védőszentje, a puskapor – a villám és a tűz egyesült erejét megmutató anyag – feltalálása után pedig a tüzérek pártfogója, annak ellenére, hogy életében minden erőszaktól távol tartotta magát. Védőszentjüknek tekintik a hegymászók, akiket vihar és villámcsapás veszélye fenyeget útjukon, de a bányászok is, akik a sújtólég árnyékában dolgoznak. A középkori városok lőportornyait gyakran nevezték el róla, hogy segítsen megóvni az ott tárolt veszélyes anyagokat. Borbálát toronnyal, könyvvel, pálmaággal vagy kehellyel és ostyát tartó kézzel szokták ábrázolni. Ereklyéit többfelé tisztelik Velencétől Konstantinápolyon át Rómáig. Tisztelete Brémából terjedt, de Nyugat-Európában és Magyarországon is számos freskó és szobor mesél róla. A *Katolikus Lexikon* megfogalmazása szerint *„fény és vonzerő árad”* belőle. Emlékezete a 7. századtól terjedt el, és bár legendája történeti alapját kérdőjelek övezik, tisztelete ma is erős. Emlékének egyik tárgyiasult megjelenése a Ludovika Akadémián alapított Borbála-kard, amelyet minden évben a legjobb tüzérhallgatónak adnak át.

Szerző: Tasi Tibor

LUDOVIKA
A hely szelleme és története

Az antik rómaiak óta ismerjük a genius loci fogalmát. Annak meghatározása azonban, hogy mitől lesz egy helynek sajátos szelleme, már korántsem könnyű feladat.

A genius loci, azaz a hely szelleme széles körben elterjedt kifejezés. Az antik rómaiak eredetileg a nemzetségek isteneként tisztelték a geniust. Ma a genius loci, a hely szelleme azt a sajátos szellemiséget, légkört jelenti, amelyet egy-egy nevezetes hely sugároz magából. Bizonyos, hogy egyetemünk folyosóin, az Orczy-kertben járva sokakat megérinthet ez a szellem. Azt pedig talán egyetlen kutató sem tagadja, hogy a Ludovika Akadémián már a kezdetekben kialakult egy sajátos, csak e helyre jellemző világszemlélet. *„A Nemzeti Közszolgálati Egyetem több tekintetben is a Ludovika Akadémia szellemi örököse”* – írja a *Ludovika* címet viselő, magas színvonalon kivitelezett, album formátumú új egyetemi kiadvány Ajánlójában Koltay András rektor, majd így folytatja: *„Ezen kötet lapjain megelevenedik az izgalmas, sokszor felemelő, másszor szomorú, de mindig minden ízében magyar történet, amely az elmúlt évszázadokban sokszor tekervényes utakon haladva elvezetett a mai egyetem létrejöttéhez.”*

A könyv az általunk jól ismert mai pillanattal zárul: *„Az NKE otthonául a kormány 2012 májusában jelölte ki a Ludovikát, és döntött a történelmi épületegyüttes újjáépítéséről, valamint az Orczy-kert megújításáról is. A campust ma több ezer hallgató, valamint 1400 oktató és más egyetemi dolgozó használja nap mint nap, továbbá területén egész évben izgalmas programok várják az egyetemi és a városi polgárokat.”*

A tanulmányok mellett számtalan korabeli, illetve nemrégiben készült fényképet tartalmazó albumot Padányi József mk. vezérőrnagy és Koltay András, egyetemünk rektora rendezte sajtó alá. A kötetben olvasható igen alapos Ludovika-történeti tanulmány szerzője Négyesi Lajos ezredes, az új képeket Udvari Erzsébet Xénia készítette, míg az archív képek válogatásában Nagyernyei-Szabó Ádám, Kollár Csaba, valamint a kötet tervezője és tördelőszerkesztője, Albert Máté Tibor vett részt. A Ludovika történetét és jelenét is bemutató album létrejöttében közreműködött a Magyar Nemzeti Múzeum, illetve a Hadtörténeti Intézet és Múzeum.

Szerző: Sarnyai Tibor

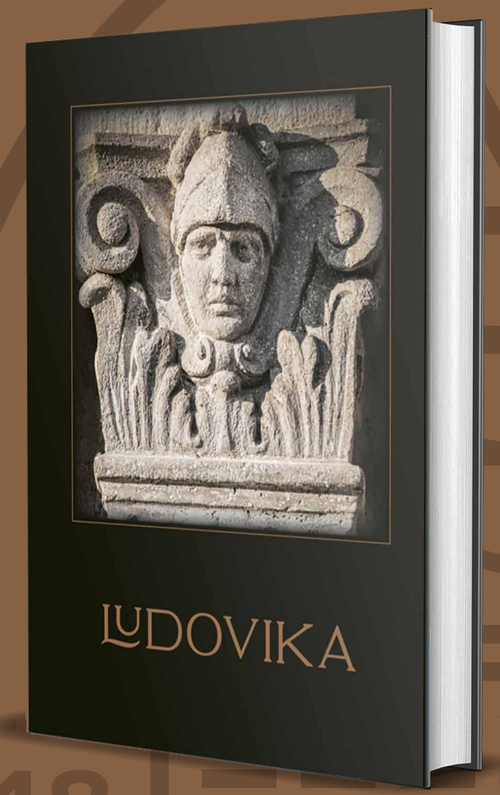

Padányi József – Koltay András (szerk.): Ludovika. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2021.

Kinevelni a tudományos élet gólszerzőit

A tudománymetria célja számokkal jellemezni a tudományos teljesítményt. A kutatók teljesítményének összevetésekor, pályázatok elbírálásakor, fokozatszerzések mérlegelésekor a tudománymetriai mutatókat használják. Nélkülözhetetlenek egy-egy intézmény teljesítményének megítélésében is.

„Érdemes lehet a tudományos közösségek sikerességéhez egy egyszerű párhuzamot nézni: a labdarúgóklubokat” – kínál némileg meglepő analógiát Sasvári Péter és Urbanovics Anna a nemrégiben megjelent, összesen egytucatnyi tanulmányt tartalmazó kötetében. Nem mindegy, hogy a klub kiket milyen pozícióra szerződtet. A játékosok teljesítményét később is folyamatosan mérni kell, hiányosságaik hatásait célzott edzésekkel csökkenteni, vagy más játékosok erősségeivel kompenzálni: erről szól a csapat. És miben lenne más egy tudósokból álló *„klub”* vezetése? Ahogyan a sport, úgy a tudomány területén is érdemes megnézni, mit csinálnak azok, akik sikeresek.

A tudományos publikálás alapjai folytatásaként megjelenő *A nemzetközi tudományos láthatóság eszközei* című könyv e talán meglepő felütés után gyakorlati segítséget nyújt a tudománymetriai adatok lekéréséhez – bemutatva a többi között az Elseviert, a Scopust, a ScienceDirectet és a SciValt. A kötet több tanulmánya is intézményi szinten vizsgálja a hazai tudós közösségeket. Külön fejezetet szentel a Nemzeti Közszolgálati Egyetem tudománymetriai vizsgálatára, illetve ránéz az egyetemen belüli különböző munkakörökre is, bemutatva ezek nemzetközi teljesítményértékelési rendszereit. Ugyancsak górcső alá veszi az MTA IX. osztályának folyóiratlistáját, felfedve ott néhány anomáliát. A 12 tanulmány mindegyike – tényekkel és adatokkal alátámasztva – intézményi szintű változtatások szükségességét sugallja az oktatás, a kutatás és a tudományszervezés területén. A szerzők hosszú és aprólékos munkát javasolnak a biztatással együtt, hogy ennek eredményei az egyén és tudományos „klubja” számára egyaránt gyümölcsözők. A tudománymetriai gyűjteményt egyetemünk valamennyi polgárának figyelmébe ajánlják – remélve, hogy e kötettel szolgálhatják az NKE fejlődését, illetve hozzájárulhatnak nemzetközi versenyképességének növeléséhez. Ugyanakkor abban is bíznak, hogy a tanulmánykötet eljut mások kezébe is, és jótékony hatása hamarosan érezhetővé válik a magyar tudományos életben, amire az adatok és trendek alapján igen nagy szükség van.

Szerző: Sarnyai Tibor

Sasvári Péter – Urbanovics Anna: A nemzetközi tudományos láthatóság eszközei. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2021.

IMPRESSZUM ● **bonum publicum** a Nemzeti Közszolgálati Egyetem magazinja ● IX. évfolyam 9. szám. ● **Felelős kiadó:** Nemzeti Közszolgálati Egyetem ● **A kiadásért felel:** Christián László r. dandártábornok, rektori feladatokkal megbízott oktatási rektorhelyettes ● **Főszerkesztő:** Szilágyi Dénes, email: bonum.publicum@uni-nke.hu ● **Tervezőszerkesztő:** Tóth Zoltán ● **Olvasószerkesztő:** Bujdosó Hajnalka ● **Újságírók:** Bárdos Mónika, Gyertyánfyné Kovács Lilla, Páhy Anna, Pap Melinda, Sarnyai Tibor, Tasi Tibor ● **Hirdetések:** Albert Máté Tibor, Darabos Dávid és Fehér Angéla ● **A szerkesztőség címe:** NKE Tóparti épület; 1089 Budapest, Diószegi Sámuel utca 23. ● **Tel.:** (1)432-9000/20409 ● **Címlapfotó:** Szilágyi Dénes ● **Stockfotó:** Depositphoto ● **Nyomdai munka:** PAUKER Nyomdaipari Kft. ● **Felelős vezető:** Vértes Gábor ügyvezető igazgató

LUDOVIKA PODCAST

Az adások visszahallgathatók az alábbi streamingszolgáltatók felületein!

Spotify SOUNDCLOUD

Áldott karácsonyi ünnepeket és békés boldog új esztendőt kívánunk!